

IRÁNI HELYZETJELENTÉS

Nemzetközi erőfeszítések a túszok kiszabadításáért

A teheráni amerikai nagykövetséget megszállva tartó iráni diákok ragaszkodnak ahhoz, hogy a megkötött ügyletet az Egyesült Államok Iránnak adja ki. A képen az amerikai nagykövetség előtt változatlanul nagy tömegek bízósítják támogatásukról a diákokat

Miközben Teheránban mintegy ötszáz muzulmán diák továbbra is megszállva tartja az amerikai nagykövetséget, az Egyesült Államok abban reménykedik, hogy a túszok kiszabadítását célzó nemzetközi erőfeszítések sikerrel járnak. Teszi ezt annak ellenére, hogy a szembenálló felek álláspontjában nem történt közlekedés, mert míg Khomeini ajatollah és az akcióit nyolc nappal ezelőtt végrehajtott diákok ragaszkodnak az Egyesült Államokban gyógykezelt megkötött sajtókiadatokhoz, Washington ismétlen leszögezte, hogy erre nem hajlandó, a Fehér Ház ugyanakkor megerősítette azt is, hogy továbbra is kizárja a katonai erő alkalmazását a túszok kiszabadítására, s elsődleges céljának a fogva tartottak biztonságának szavatolását tekinti.

Ami az eddigi közvetítő akciókat illeti: az elmúlt héten Teheránba menesztett kéttagú amerikai küldöttség dolga végzetlenül továbbra is Iztabulban vesztelget — és egyelőre ott is marad. A PFSZ önkéntes emberiségű missziója nem járt sikerrel, akárcsak a pápa képviselőinek úmí küldetése sem. A vatikáni küldött, Annibale Bugnini számára ugyanakkor

vasárnap engedélyezték, hogy felkeresse a nagykövetség épületében fogva tartott túszokat. Vasárnap egyébként újabb közvetítő jelentkezett Ziaul Hak pakisztáni elnök személyében. Az államfő közölte, hogy a túszok kiszabadítása érdekében Teheránba küldi megbízottját. Noha Pakisztán kiváló kapcsolatok tart fenn az új iráni rendszerrel, megfigyelők szerint a közvetítő kísérlet aligha kecsegtet a korábbiaknál több eredménnyel.

A teheráni „túszakció” további fejleményei és kihatásai: az épület megszállva tartó muzulmán diákok hétfőn ötnapos éhséstrejköt kezdtek a sajtókiadatok célzó követelésük alátámasztására, az Iránnal szembeni amerikai politika elitelésének demonstrálására, s egyidejűleg ismétlen hangzottak: nem érik be azzal, hogy a sajtókiadatokhoz csak az Egyesült Államokból távozzon, mert — mint közölték —, Reza Pahlavinak Teheránban kell felélnie bűnéit.

A washingtoni válsághelyzetre jellemző, hogy Carter elnök vasárnap este ismét váratlan megbeszélést tartott legközelebbi munkatársaival, köztük Cyrus Vance külügy-

miniszterrel, Charles Buncan energiaügyi miniszterrel, valamint más szakértőkkel.

Ugyancsak az Egyesült Államokból származó hír: Carter elnök nyugalomra intő felhívásai ellenére mind Washingtonban, mind az ország más városaiban szaporodnak az Irán-ellenes megmozdulások, az Egyesült Államokban tartózkodó iráni diákok, valamint az amerikai állampolgárok közötti összetűzések, amelyek már halálos áldozatot is követeltek.

A PFSZ küldöttsége hétfőn befejezte teheráni látogatását és visszatért Damaszkuszba. Mint ismeretes, a szervezet több alkalommal hangsúlyozta, hogy nem áll szándékában közvetítő szerepet játszani az amerikai nagykövetségen fogva tartott túszok ügyében, csupán emberieségi okokból kíván a helyzetről tájékozódni.

Hétfőn Abol Hasszán Banniszár külügyminiszter magához kérte a külföldi nagyköveteket, hogy meggyőzzék őket: támogassák Iránnak a sajtókiadására vonatkozó követelését.

Az iráni kormány további erőfeszítéseket tesz a kurd kérdés rendezésére. A kurd vallási vezetőkkel és politikussal folytatott tárgyalásorozat első fordulóját követően a központi kormányzat küldött egy hétfőn Kurdisztánból visszatért a fővárosba.

A kormánydelegáció tagjai a Bamdad című lapnak elégedetten nyilatkoztak kurdisztáni tárgyalásairól, és elmondták, hogy bizakodóan tekintenek a további megbeszélésekre.

Hosszein Kermani sejk, aki Khomeini ajatollah személyes megbízottjaként vett részt a tárgyalásokon, elmondta: a Kurd Demokrat Párttal sikerült megállapodásra jutni a fegyveres akciók beszüntetéséről. Mindazonáltal vannak olyan erők is, amelyek nem hajlandók fegyverszünetet kötni és minden eszközzel a békes tárgyalások meghúztatására törekkenek — jelentette ki Kermani.

(AFP, TASZSZ)

Magyar-csehszlovák tanácskozás

Aczél Györgynek, a Minisztertanács elnökhelyettesének meghívására hétfőn csehszlovák küldöttség érkezett hazánkba. Máté Lucának, a Csehszlovák Szocialista Köztársaság miniszterelnök-helyettesének vezetésével.

Az Országházban megkezdődtek a hivatalos tárgyalások. A tárgyaló partnerek tájékoztatták egymást a két ország kulturális, oktatási, tudományos és egészségügyi helyzetéről, véleményezték cserélték e területek irányításának tapasztalatairól, időszerű kérdéseiről. Értékelték kétoldalú kulturális, oktatási, tudományos és egészségügyi kapcsolatainkat, valamint a magyar-csehszlovák oktatási és kulturális munkabizottság tevékenységét.

A küldöttség itt-tartózkodása során ellátogat több fővárosi és vidéki közművelődési és oktatási intézménybe, ismerkedik a magyar kulturális élettel. (MTI)

Nablusz polgármesterének őrizetbe vétele után feszült a helyzet az izraeli megszállás alatt levő városban. A képen: Nablusz utcáit a tömegmozdulások megakadályozására ellepték az izraeli katonák

Erich Honecker Etiópiába érkezett. A képen: Honecker Mengisztu Halil Mariam állam- és kormányfő társaságában elvonul az őt üdvözlő etiópiaiak sora előtt

RÖVIDEN • RÖVIDEN • RÖVIDEN

WASHINGTON. Carter elnök szombaton elrendelte mindazoknak az iráni diákoknak a kiutasítását az Egyesült Államokból, akiknek tartózkodási engedélye az amerikai bevándorlási törvények szerint rendezetlen.

MOSZKVA. Moszkvában hétfőn plenáris ülést tartottak a szovjet-kinai tárgyalásokon részt vevő kormány-küldöttségek.

PEKING. Hétfőn ötnapos hivatalos látogatásra Pekingbe érkezett Konsztantin Karamanlisz görög miniszterelnök. A repülőtéren fogadására megjelent Hua Kuo-feng miniszterelnök, a Kínai Kommunista Párt KB elnöke, aki szombaton érkezett vissza háromhetes nyugat-európai körútjáról, és Teng Hsziao-ping miniszterelnök helyettes. Konsztantin Kara-

BONN. Az NSZK folytatja politikai konzultációit a NATO decemberi tanácsulésé előtt: Hans-Dietrich Genscher külügyminiszter hétfőn egynapos találkozóban fogadta dán kollégáját, Kjeld Olesent. Elsősorban az Északatlanti Tömb tervezett új fegyverkezési programjáról és a NATO leszerelési ellenjavaslatáról esett szó a tárgyalásokon.

ANKARA. Hétfőn megalakult az új török kormány, miután Fahri Korutürk török államfő elfogadta Süleyman Demirel kisebbségi kormányának névsorát. Az új kabinetnek 28 tagja van, hétével kevesebb, mint Ecevit kormányának, amely az október 14-i választásokon elvesztett vereség miatt volt kénytelen lemondani. Valamennyi miniszter Demirel igazgatópártjának tagja. Az új kormány már hétfőn megtartotta alakuló ülését. A bizalmi szavazásra két héten belül kerül sor.

SZÓFIA. Bulgáriában vasárnap este átfogó bérrendezés és számos árucsoportra kiterjedő áremelési progra-

Moszkvában az Országos Békatanács küldöttsége

Sebestyén Nándornénak, az Országos Békatanács elnökének vezetésével hétfőn küldöttség utazott Moszkvába. A delegáció — amelynek tagja Kovács Béla, az Országos Békatanács főtitkára és Sarkadi Nagy Barna, az MSZMP KB munkatársa — a jövő évi együttműködés kérdéseiről tárgyal a szovjet békebizottság vezetőivel.

A küldöttséget a Szeremetyevói repülőtéren Mihail Kotov, a szovjet békebizottság főtitkára fogadta. (MTI)

Javier Ruperez spanyol centrista képviselő, aki a latin-amerikai jobboldali pártok csúcstervezetékének szervezője volt, nyomtalanul eltűnt. A spanyol hatóságok emberrablásra gyanakodnak

1980-ban világifjúsági leszerelési konferenciát hívnak össze Helsinkiben

Befejezte munkáját az európai ifjúság konzultatív tanácskozása

Az európai ifjúság széles körű együttműködésének politikai elveit és a kapcsolatok fejlesztését szolgáló dokumentum egyhangú elfogadásával vasárnap befejezte munkáját az európai ifjúsági

és diákszervezetek Keszthelyen megtartott háromnapos konzultatív találkozója. A részt vevő közel 60 nemzetközi regionális és nemzeti ifjúsági szervezet 140 küldöttje jó legkorú, a meglévő né-

zetkülönbségeket sem leplező, de kézzel fogható eredményekre törekvő — esetenként a késő éjszakákba nyúló — viták után fogadta el a közös törekvéseket tartalmazó okmányt.

A jelenlegi nemzetközi politikai helyzet talaján a korábbi két és több oldalú ifjúsági tanácskozások gyümölcseként e mostani magyarországi megbeszélésen olyan pozitív eredményekre jutottak, amelyek lehetővé teszik az összeurópai ifjúsági együttműködés magasabb szintre emelését.

Az eltérő politikai nézetek valló, és sajátos érdekeket képviselő szervezetek földrésznünk jelenét és jövőjét meghatározó fontos kérdések felelősségteljes megvitatása után számos lényeges kérdésben kedvező álláspontot alakítottak ki. Valamennyien egyetértettek abban, hogy az ifjúsági szervezetek együttműködése a helsinki zárokörmány elvein, azok szellemében fejlődjön. Ennek támogatására fel kell használni az egyes ifjúsági szövetségek hazai és nemzetközi befolyását és az együttes fellépés erejét — emelték ki a vitában. Elhatározták, hogy a jelen időszak egyik legfontosabb feladata az Európában állomásoztott fegyverrendszerek csökkentése — az enyhülés katonai területre való kiterjesztése — érdekében 1980-ban Európa-szerte akciónapot szerveznek az „ifjúság a leszerelésért” jelszó jegyében. További lényeges eredmény, hogy jövőre Helsinkiben világifjúsági leszerelési konferenciát hívnak össze.

A KISZ és a Magyar Ifjúság Országos Tanácsa által rendezett sikeres keszthelyi találkozó széles körű és nyílt vitái az eltérő érdekek mellett is megvalósítható, hasznos együttműködés jó példáját szolgáltatva. Az elért eredmények alapján minden remény megvan arra, hogy jövőre létrejön a közös érdekeket, az enyhülési folyamatot, a leszerelést, a népek közötti jobb megértést és bizalmat hatékonyan szolgáló összeurópai ifjúsági együttműködés szervezett formája. Valamennyi résztvevő fontos jelentőséget tulajdonított annak, hogy erről az eredményről tájékoztassák Európa kormányait az 1980-as madridi találkozón. (MTI)

Sajtótájékoztató a bér- és keresetszabályozási rendszerről

1980-ban olyan bér- és keresetszabályozási rendszert vezetnek be, amely a vállalati munka valamennyi területén követelményekhez köti a bérek növekedését — monddta hétfői sajtótájékoztatóján Pongrácz László, a Munkügyi Minisztérium főosztályvezetője. Az a vállalat, amely jelentősen növeli munkájának hatékonyságát, a létszám csökkentése nélkül is növelni tudja a béreket. Ahol viszont a hatékonyságot nem tudják megfelelő szintre emelni, ott kénytelenek lesznek a létszámot csökkenteni, mert csak így juthatnak hozzá a bérteljesítéshez szükséges összegekhez. A létszámcsoökkentésből származó bér-

megtakarításnak egy részét fel lehet majd használni a megmaradó dolgozók béreinek emelésére, ennek azonban bizonyos korlátai lesznek, hogy a nagyobb létszámcsoökkentésre képes vállalatok ne kerüljenek eleve jelentősen előnyös helyzetbe azokkal szemben, amelyek a létszámot nem csökkentik ugyan, de munkájuk hatékonyságát erőteljesen növelik. Nagyobb arányú létszámcsoökkentéssel általában ott kell számolni, ahol a termékek nem kellő versenyképessége miatt csökkeneni kényszerülnek a termelést, illetve ahol alacsony hatékonysággal dolgoznak.

(MTI)

Tudnivalók

a villamos energia felhasználásáról szóló rendelet értelmezéséről

Mindmáig sok félreértés ad okot az a rendelkezés, amely a villamos energia tészi célra való felhasználását korlátozza. Kimondta ugyanis, hogy villamos energiával helyiséget fűteni csak akkor szabad, ha arra mód nincs, illetve ha másik gazdaságosan nem oldható meg. A korlátozó előírás azonban nem vonatkozik hatályba lépésekor már helyiséget fűtő berendezések ezek továbbra is működőnek. Új lakások építése viszont már a rendelet írásai szerint kell eljárni. Villamos fűtést tehát csak akkor szabad tervezni, ha a földgáz-, olaj- vagy szénfűtésre nincs mód. Ilyen is csak hűtőházi kályha használhatók, ehhez viszont szükséges az energiaüvelet engedélye.

A lakótelepeken, illetve településen, többszintes lakóépületekénél sűrű-fűtés-melegvíz-készítésre, vagyis gázfűtésre csak engedély szabad villamos energiával fűtésre. Az engedély megszerzése a beruházó adata. A társasházépítők számára fontos tudni: ugyanígy csak engedély szabad villamos energiával fűtésre, ezért a szükséges papírokat már a terv előtt ajánlatos beszerezni.

A hűtőházi kályha üzemeltetése kapcsolatos előírások nem változtak. A készlet kizárólag éjszakai, ill. a 16.30 óra és 21 óra között csúcsidőn kívül szabad a lózatra kapcsolni. A villamos fűtésű cserépkályha természetesen nem minősül hűtőházi kályhának, arra a háztáji fogyasztás éjszakai szabása — 40 fillér óránként — nem alkalmazható. A hűtőházi tárolókat szintén csak csúcsidőszakon kívül szabad bekapcsolni a hálózatra. Ugyanez érvényes azokról villamos fűtőeszközökről, hűtőházi padló-, fal- vagy mennyei fűtőeszközökről is, amelyek teljesítménye másfél kW vagy annál nagyobb. Ez a teljesítményhatár korábban 2 kW-ban volt meghatározva csúcsidőszakon kívül. Az áramszolgáltatók általános kapcsolóórák felszerelését valószínűsítik meg.

Lényeges azt is tudni, hogy a rendelet az időben korlátozás is különös tekintettel a meglévő és új fogyasztóknak. A már meglévő bevezetéseknek nem kell a rendelet előírásaihoz igazodni, vagyis a fogyasztónak a saját költségére elvégeznie a szükséges átalakításokat. Nem így azoknál, akik a fejlesztő készüléket az áramszolgáltató tudta és költségére nélkül, vagy elcsúszott módon szerelték fel és üzemeltetik. Új fogyasztóknál természetesen a rendelet előírásait kell alkalmazni.

A csúcsidő terhelés csökkentésére az áramszolgáltatóknak a meglévő fogyasztókán beépített hőfejlesztő készülékeket számba venni a szükséges átalakításokat végezni. Az áramszolgáltatók kapott ürlapot 15 napon belül kell kitölteni visszaadni, még akkor is, ha a laszok „nemlegessék”. Először az is, hogy az áramszolgáltatók a munkálattal kötelesek helyiségeket eredeti állapotukba helyreállítani, felmerülő költségeket háríthatja át a lakóra.

A villamosenergia-felhasználás engedélyezésével kapcsolatban az energiatörvény lehet kördoln. A hűtőházi készülékek — vagyis meleg termelést és hasznosító szolgáló bojlereket, gőzrendszert, vízmelegítő fűzőlapot, tüzhelyeket, hűtőgőzök, villanykályhák működéséhez szükséges fűtőelem biztosításával, vagyis a csúcsidőszakon kívüli kapcsolatotban a helyileg, térségi áramszolgáltatók kötelesek kell megkeresni villanykályhával meleg lakások tulajdonosainak, új felhasználási engedélyt nem kell kérniük, sem a engedélyt nem kell tenniük.

encia

összeült a Nacionális Konferencia. A Kurt Waldheim: a téma a vi-
szüntelenül de szinte nincs
volna érvényes
Dél-nyugat-Af-
talmas földda-
tul tartja kato-
ként.
országnyi, lako-
rúri lehet. Le-
mlálási adatok
elentő fehér —
portról vannak.
gazdag terüle-
központi és a
lombból ideme-
földhoekben, a
oz hasonló ut-

front (névének
csak politikai,
s folytat az el-
hatalmak alig
sitók egyelőre

onkrét témája:
ter hosszú de-
s angolai határ
s angolai elnök
k kellett szem-
százrafordi és
szelőző köve-
ár akció.

enyegét termé-
tartásra éppen
on korlátozott
ni. Talán nein
át képviselő
Kanada, Fran-
al többet törö-
t namibiai nép

nciát
rópai
ozása

eket sem leple-
t fogható ered-
rekvő — eseten-
éjszakába nyu-
tan fogadta el a
éseket tartalma-

nemzetközi po-
let talaján a ko-
több oldalú if-
cskozások gyü-
e mostani ma-
megbeszélésen
eredményekre
melyek lehetővé
európai ifjúsági
és magasabb
essét.

politikai nézete-
saját érdeke-
elő szervezetek
jelentés és jövőjét
fontos kérdések
és megvitatása
s lényeges kér-
ező álláspontot
i. Valamennyien
abban, hogy az
vezetek együtt-
helsinkai zárókü-
azok szellemé-
n. Ennek támö-
kell használni az
szövetségek ha-
térközi befolyását
és fellépés erejét
a vitában. El-
hogy a jelen idő-
fontosabb fel-
ropában állomá-
gyverrendszerek
— az enyhülés ka-
re való kiterjesz-
kében 1980-ban
akciónapot
az „ifjúság a le-
szülő jérében.
leges eredmény,
Helsinki-ben vi-
szelzési kon-
nyak össze.

s a Magyar Ifjú-
Tanácsa által
keres kezshelyi
les körü és nyit
rés érdekek mel-
alósítható, hasz-
üködés jó példá-
atta. Az elért
alapján minden
van arra, hogy
on a közös érde-
nyhülési folyama-
lést, a népek kö-
egértést és bizal-
onyan szolgáló
ifjúsági együtt-
vezett formája.
résztvevő fontos
tulajdonított an-
ról az eredmény-
ssák Európa kor-
1980-as madridi
MTI)

Tudnivalók

a villamos energia felhasználásáról szóló rendelet értelmezéséről

Mindmáig sok félreértésre ad okot az a rendelkezés, amely a villamos energia fűtési célra való felhasználását korlátozza. Kimondták ugyanis, hogy villamos energiával helyiséget fűteni csak akkor szabad, ha arra más mód nincs, illetve ha másként gazdaságosan nem oldható meg. A korlátozó előírások azonban nem vonatkoznak a hatályba lépésekor már helyiséget fűtő berendezésekre, ezek továbbra is működhetnek. Új lakások építésekor viszont már a rendelet előírásai szerint kell eljárni. Villamos fűtést tehát csak akkor szabad tervezni, ha más, földgáz-, olaj- vagy szén-, tüzelésre nincs mód. Ilyenkor is csak hőtároló kályhát használhatnak, ehhez viszont nem szükséges az energiateljesítmény engedélye.

A lakótelepeken, illetve a telepszűrű, többszintes lakás-építkezéseknél sütés-főzésre, melegvíz-készítésre, vagy helyiség fűtésére csak engedélyvel szabad villamos energiát felhasználni. Az engedély megszerzése a beruházó feladata. A társasházépítők számára fontos tudnivaló, ugyanígy csak engedélyvel szabad villamos energiát felhasználni, ezért a szükséges papirokat már a tervezés előtt ajánlatos beszerezni.

A hőtároló kályha üzemeltetésével kapcsolatos előírások nem változtak. E készüléket kizárólag éjszaka, illetve a 16.30 óra és 21 óra közötti csúcsideőn kívül szabad a hálózatra kapcsolni. A villanyfűtésű cserépkályha természetesen nem minősül hőtároló kályhának, arra a háztartási fogyasztás éjszakai díj-számba — 40 fillér/kWh — nem alkalmazható. A forróvíz-tárolókat szintén csak a csúcsideőszakon kívül szabad bekapcsolni a hálózatra. Ugyanez érvényes azokra a villamos fűtőkészülékekre — hőszugárzókra, kályhákra, padló-, fal- vagy mennyezet-fűtésre — is, amelyek teljesítménye másfél kW vagy annál nagyobb. Ez a teljesítményhatár korábban 2 kW-ban volt meghatározva. A csúcsideőszakos üzemeltetést az áramszolgáltatók általában kapcsolóórák felszerelésével valószínűsítik meg.

Lényeges azt is tudni, hogy a rendelet az időbeni korlátozásnál is különös figyelmet szentel a már meglévő berendezéseknél nem kell alkalmazni a rendelet előírásait, vagyis a fogyasztónak szükséges az átalakításokat a saját költségére elvégeznie. Nem így azoknál, akik a hőfejlesztő készüléket az áramszolgáltató tudta és beleegyezése nélkül, vagy előírásaitól eltérő módon szerelték fel és üzemeltetik. Új fogyasztóknál természetesen a rendelet előírásait kell alkalmazni.

A csúcsidei terhelés csökkentésére az áramszolgáltató jogosult a meglévő fogyasztóknál beépített hőfejlesztő készülékeket szamba venni, s a szükséges átalakításokat elvégezni. Az áramszolgáltatótól kapott úrlapot 15 napon belül kell kitölteni visszaküldeni, még akkor is, ha a válaszok „nemlegesek”. Előírás az is, hogy az áramszolgáltató köteles a munkálatokkal érintett helyiségeket eredeti állapotukba helyreállítani, s a felmerülő költségeket nem háríthatja át a lakóra.

A villamosenergia-felhasználás engedélyezésével kapcsolatban az energiateljesítményre kell fordítani. A hőfejlesztő készülékek — vagyis a meleg termelését és hasznosítását szolgáló bojlerok, átfogó rendszerű vízmelegítők, főzőlapok, tűzhelyek, hőszugárzók, villanykályhák — működéséhez szükséges feltételek biztosításával, valamint a csúcsidei kérdésekkel kapcsolatban a helyileg illetékes áramszolgáltató kirendeltséget kell megkeresni. A villanykályhával melegített lakások tulajdonosainak sem új felhasználási engedélyt nem kell kérniük, sem bejelentést nem kell tenniük.

(MTI)

Vegyünk onnan, ahol van!

Panaszkodnak a vállalatok, hogy kevés a pénzük, nem jut fejlesztésre, sőt: sok helyen a szállítók számláit sem tudják idejében kifizetni. Az igazság viszont az, hogy a vállalatoknak rengeteg a pénzük, csak nem ott „keresik”, ahol van, ahova tették. A vállalati mérlegek tanúsága szerint ugyanis százezer vállalat állnak a raktárakban kész és félkész árukba, nyersanyagba, alkatrészbe fagyasztva. A raktárakba zárt százezer vállalat pótlására azután szüntelenül új erőforrásokat kell — vagy kellene — megmozgatni, hogy, amíg a pénz felhasználásra, vagy az értékesítésre várakozó anyagokban, árukban hever, azért közben zavartalan legyen a termelés, lehessen bért fizetni és így tovább.

Tétlenkedő pénz

Emiatt — s elsősorban ezért — árosok a szükségtelem magas készletek — lényegében túl sok pénzt használnak fel a gazdaság a termelési folyamatokhoz, nemzetközi összehasonlításban túl drágán termelnek a gyárak, mert ugye amíg a pénz egy része „tétlenkedik” a raktárak polcain, kerülve a vállalatok számláját, addig a szunnyadó anyagi erő helyére mobilizálható készpénzre van szükség folyó kiadásához. Nem egy helyen a raktárakban heverő készletek értékéből akár egy egész év gazdálkodását finanszírozhatná a vállalat.

Elegendő készpénz hiányában a vállalat rugalmatlanná is válik. Hiszen, ha a piaci jelzésekre gyorsan lépni szeretne, kisebb fejlesztéssel, a termelés átszervezésével, gyártási program-változtatással — ehhez előbb, pénzt kell szereznie. Vagy hitelt kér az államtól, vagy meg kell várni, amíg valamelyik korábbi befektetése megtérül. Ez mindenképpen idővesztés, s így kihasználatlanul marad a gyors reagálással szereshető előny.

A fejlett ipari országokban a készletek, amellett, hogy kisebb értékűek valóban másképp helyezkednek el mint nálunk. Nyugat-Európában például a termelőeszköz-készletek (nyersanyagok, alkatrészek stb.) több mint 70 százalékát a kereskedelem tárolja, s csak kisebb részét a termelők. A gyárak általában 5—20 napos készletekkel dolgoznak.

Másutt hasznot hozna

Itthon a helyzet pontosan fordított: a készletek több mint háromnegyed része a gyárak raktáraiban áll: nem ritka a 100—120 napos készlet sem. A termelőeszköz-kereskedelm (a TEK-vállalatok) pedig a készletek lényegesen kisebb részét tartja raktáron.

Kézenfekvő, hogy ha a készletek nagyobb része a TEK-vállalatok birtokában lenne, ott — kereskedelmi készletek — mindenkinél rendelkezésre állhatna, iparvállalati készletekét viszont mások számára hozzáférhetetlen. Sorsára vár, a felhasználásra, s ekközben el is avulhat, rongálódhat, helyet foglal másutt pedig hasznot hajt-hatna.

A vállalatok többsége szerint azonban e helyzet javításáért egy-egy gyár nem tehet sokat, vagyis előbb kapni kívüli intézkedésekre lenne szükség, amelyek eredményeként a TEK-vállalatoktól azután bármit, bármikor rövid határidőre megkaphatnának. Ehhez viszont a TEK-vállalatok jelentősebb fejlesztése szükséges: új raktárak kellenének, több pénz a kereskedelemben, hogy legyen miből fedezni a nagyobb készletek akár hosszabb ideig tartó tárolását is, és így tovább.

Drága tévedés

Igaz-e azonban, hogy a felhasználó vállalatoknál valóban nincs kiút a saját, s ezen keresztül a népgazdaság készletek lekötött jövedelmének felszabadítására? A ter-

melők ugyanis azt hangoztatják, hogy a készletezés még mindig olcsóbb, mintha bizonyos anyagok hiánya miatt leállna, akadna a termelés. Mi tagadás: a vállalatok egy részénél még ez is igaz! Mégis hiba lenne az állásponton maradni, hogy amíg szervezeteiben nem válik a piac, nincs értelme a vállalatokon belüli ésszerűbb készletezésért bármit is tenni, mert az ügysem látszana megkülönböztetésben az eredményekben.

Drága tévedés: a vállalatoknál a készletekben fekvő pénz a fejlesztési és a részesedési alapot mindenképpen megrövidíti. A hitelekért fizetett kamatok az eredményt mindenképpen soványítják. E kieséseket pedig egyre kevésbé lehetséges egyszerűen a termelés mennyiségének növelésével ellensúlyozni: ennek az anyag és energia drágulása, a munkaerőhiány is gátat vet. A továbbiakban a módszerek változtatásával — a ráfordítások csökkentésével — lehet a legbiztosabban nagyobb jövedelemhez jutni.

Ezt megfogalmazhatjuk úgy is, hogy vállalaton kívül, ingyen, nem lehet több pénzre számítani. Onnan kell szerezni tehát, ahol van.

Folyamatos, pontos nyilvántartással

Ma például a gyárak olyasmiből is bőségesen rendelkeznek, ami ütemes szállítási határidőben is kapható, tehát nem hiányzik. Az utóbbi években fellazultak az anyagnormák is. Az anyagszükségleti terveket gyakran becsléssel készítik, ha nem éppen „hasra ütve”. Olykor egyszerűen lemásolják az előző időszak terveit, s ennek alapján kezdődik el az anyagok beszerzése. Év közben aztán kiderül, hogy ezt vagy azt már nem kellett volna megrendelni, mert új termék gyártása indul s ahhoz már más kell.

A napi termelés, a gyártás-programozás és az anyagbeszerzés közötti operatív kapcsolatot javítaná, ha például napra kész lenne a raktárnyilvántartás (tehát ha nem csak a félév, vagy az év végén mérnék fel a leltárakkal, hogy mi van a raktárakban). Pontos, folyamatos nyilvántartás mellett könnyedén ellenőrizhetnék, hogy amit sürgősen meg akarnak rendelni, abból van-e házon belül is. Ez különösen a több telephelyes vállalatoknál lenne igen hasznos, ahol a központ rendel, de a távoli telephelyen folyik a termelés.

A nyilvántartások pontoságával, a műszakiak és a könyvelők kapcsolatának javításával, jobb anyagnormákkal azonnali több tízmillió forintot takaríthatnának meg országosan, a készletre fordított kiadásokból. Nem kis összeg. Eppen ezért főleg a további várakozni a gyárak-pukon kívüli (egyébként előkészítés alatt álló) intézkedésekre.

Gerencsér Ferenc

HIVATÁSA PÁRTMUNKÁS

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 62. évfordulója alkalmából eredményes munkája elismeréseként a Szocialista Magyarországiért Érdemrend kitüntetését adományozta Vigh Mártonnak, az MSZMP Hajdú-Bihar megyei Bizottsága osztályvezető-helyettesének. (MTI)

Még néhány nap, s december 1-én betelik a harmadik éviztet. Vigh Mártonné immár harminc esztendője a pártapparátus dolgozója. Kemény idők, szép küzdelmek, szívós munkája hétköznapi. Nem lehetett másként. Az egykor hat elemivel pártalkalmazásba lépett fiatalasszonyból mára kétdiplomás, sokat tapasztalt mozgalmi dolgozó lett.

E három éviztet alatt volt részem nehéz időszakokban is kétségtelen. Túl kellett jutni rajtuk. Az én generációmnak elég sokat kellett vállalnia. De nekünk egy egész életre lendületet adott, hogy még élénk emlékszünk a múltra. Tudtuk tehát miért harcolunk. Apám baloldali gondolkodású falusi szegényember volt, cipész, hadirokkant. Én, mint annyi hozzám hasonló sorsú lány, summás, napszámom voltam különféle gazdaságokban. Sárrétudvariban laktunk, s a hosszahúti, perjesi, nagyhagyási és más uradalmakban summáskodtam. Talán közhely ma már azt mondani, sokat nélkülözünk, pedig így volt. Gyakran egész héten nem jutottunk föltételez. A magunkkal vitt egyre szikrázó kenyéren éltünk. Nem beszélve a megaláztatásokról. Emlékszem, még csak olyan tizenkét éves forma gyereklány voltam, amikor cukorrepagórat kellett szedni az egyik répatáblán. Ahogy haladtunk a sorok között, jött utánunk a palér. Rám szólt, hogy az én soromban ottmaradt egy bogár. Amikor visszanyúltam, hogy felvegyem, pálcájával a kezemre csapott. Nem is tudom, hogy a fizikai fájdalom volt-e nagyobb, vagy hogy ezt egy emberrel megtehetik. Soha életemben nem felejttem. Tizenkilenc éves voltam a felszabaduláskor. Apám és a testvére révén többet tudtam a Szovjetunióról, a szocializmusról, mint a hozzám hasonló fiatalok, s alakulásától tagja lettem a kommunista ifjúsági szövetségnek. A földosztás után, a kapott földön dolgoztunk. A MADISZ megalkulásakor Sárrétudvariban titkára lettem a szervezők, ezzel egy időben párttag is. Elküldtek Berettyóújfaluba kéthetes pártiskolára. Kellott a ta-

nulás, ugyancsak élénk élet zajlott ezekben az években az ifjúsági mozgalomban.

— Ezek szerint az ifjúsági mozgalomból vezetett a természetes út már akkor is a párthoz.

— Igen. Nem sok idő telt bele, s ismét pártiskolára küldtek, hahethesre. Ennek elvégzése után hívtak a járási pártbizottságra agit-prop. felelősnek, Derecskére. Így költöztünk át. Derecskére, elég nehéz körülmények között. Egy ideig nem volt saját lakásunk, nem tudtam hol főzni. A gyereket is a szüleimmel kellett hagyni, a férjemet pedig tisztí iskolára küldték. Utána a határon szolgált, éltük az akkori idők mozgalmi házasságát. A család csak hosszú idő után kerülhetett ismét együvé, hogy rövidesen szétzakadjon a munka, vagy a tanulás újabb korszakai miatt. 1954-ben megszületett a második gyermek, közben tanultam a központi pártiskolán. Utána három év levelezőn, s 1958-ban szereztem diplomát. Sokszor éjjel kellett tanulni, mert nem akartam kérni és igénybe venni az ilyenkor elvárható kedvezményeket.

— Miért nem?

— Sosem éreztem, hogy a férfiakkal szemben bármiben hátrányos helyzetben vagyok. Ehhez így kellett csinálni. Megmutatni, hogy munkában, tanulásban megállom a helyemet. Ez bennem maradt summás korom óta. Akkor is mondták néha: Hegedűs Veronika úgy dolgozik, mint egy férfi. Ezért 1959-ben kezdtem a második diploma megszerzéséhez az Eötvös Loránd Tudományegyetemen. 65-ben végeztem történelem szakon. Már a pártfőiskola után, 1955-ben Biharkezesre kerültem. A járási pártbizottság első titkára lettem. Ott ért az ellenforradalom is. A pártújraszervezésében, a mezőgazdaság szocialista átszervezésében is ott vettem részt. Utána hoztak Debrecenbe, a mezőgazdasági pártiskola igazgatójává, hét esztendőre, s a mezőgazdasági pártiskola megszűnése után a megyei pártbizottságra nőfelősné. Azóta is itt dolgozom.

Tömegszervezetekkel, egészségügyi politikával, a

nöpolitikával foglalkoztam. Három esztendője osztályvezető-helyettesként is a nőpolitika a reszortom, s a Debrecen városi pártbizottság instruktora vagyok. Nem is lehet ezt mind így elmondani. Sűrű három évtized volt sok munkával, gondnal, tanulással. De csak így lehetett. Éreztem, hogy mennyi mindent kell behozni munka, ellenforradalommal való birkózás, pártújraszervezés, mezőgazdaság szocialista átszervezése és az azóta végzett tennivalók közben. Akik velünk együtt kezdték, mindnek ez volt a sorsa. Sajnos a doktori disszertáció elkészítésére már nem futotta.

— A családra hogy jutott idő?

— Meg kellett szervezni az életünket. Nem igaz, hogy a pártmunkás nem tud eleget törődni a családdal. Igaz, nem könnyű, de megoldható. Amikor még a gyerekeim kicsik voltak, sokszor azért jöttem meg előbb a munkahelyemre, hogy őket iskolába elkísérve, addig is együtt legyünk, éljünk egy kis családi életet. Ugyanígy voltam a tanulással is. Ki kellett gazdálkodnom az időből.

— Most már talán nyugodtabb az élet. Mégis... Nem fáradt-e bele a pártmunkás három évtized harcba, küzdelembe? Hisz tudjuk, hogy harc volt ez jócskán, nem csupán egyszerű munka.

— Az életet csinálni kell. Ez a dolgunk. Emellett voltak szép és felemelő időszakok, élmények, események, amikor éreztem, hogy az emberek egyetértéssel velem, amikor meggyőződhettem a bizalmukról. Mindig meghallgattak, mert én is meghallgattam mindenkit. Ha hevesek voltak az indulatok, ha a másik kiabált, ordított, annál inkább próbáltam nyugodt maradni, így aztán elcsendesedett, a végén megértettük egymást.

— Mi lehet egy pártmunkás „ars poética”? hogyan kell dolgozni?

— Azt hiszem a legfontosabb az emberek bizalmának a megőrzése. Minden egyes emberé. A közös ügy érdekében... Erre kell nagyon vigyázniuk.

Hornyák András

Sertésszerződések 1980-ra

Az Állatforgalmi és Húsipari Tröszt igazgatójának nyilatkozata

Az ideizhez képest jövőre 150—200 ezerrel több sertés átvételére számít a húsipar, kiindulva abból, hogy a jóvelveltség javítására hozott intézkedések nyomán jó a tenyésztői kedv. Miután 1980-ban is a kistermelők adják a felvásárlott sertések közel felét, továbbra is megkülönböztetett figyelemben részesítik tenyésztői-állattartói tevékenységüket. Amellett, hogy a nagyüzemekben szintén erősítik az állattenyésztésnek ezt az ágazatát, amely a belföldi ellátás biztosításán túl mind nagyobb szerepet kap a külkereskedelemben is — amint arról Pillár László, az Állatforgalmi és Húsipari Tröszt igazgatója az MTI munkatársát tájékoztatta. A sertéságazat jövedelme-

zőbbé vált az idén októberben közzétett új felvásárlási árákkal — amelyek, mint ismeretes, a jövő év január elsején lépnek életbe. Ezek egyebek közt a kistermelőknek azt biztosítják, hogy az általuk leginkább „kedvelt” 95—115 kilogramm közötti súlyú sertések kilójáért három forinttal többet adnak, mint az idén. Nincs az a híztott sertés ára emelkedik: jövőre a sülők és malacok is magasabb áron értékesíthetők. A nagyüzemekből kerülő állatokért szintén többet fizetnek. Változatlan marad jövőre is a többéves sertésfelár, amely a kistermelőknek azt jelenti, aki három éve áll szerződéses kapcsolatban az állami felvásár-

lással — márpedig a kistermelői sertésárakat 90 százaléka ebbe a kategóriába tartozik — kilogrammonként 1,50 forint felárat kap. Továbbá mennyiségi felárat is elszámolnak; 20 sertés után kilogrammonként 1 forint jár.

Országszerte megkezdődött a szerződéses kötés a jövő évben szállítandó állományra. Az ehhez szükséges nyomtatványok mindenhol rendelkezésre állnak.

A szerződések alapvető feltételei változatlanok, ami megkönnyíti az eligazodást, tartalmuk azonban — összhangban az árrrendelettel és az ipar megnövekedett feladatával, kötelezettségével — némileg módosult. Változást

jelent: a szerződésekben is kifejezésre jut majd az az igény, hogy az állatoknak egyenletesebben és folyamatosan kell egész éven át érkeznük a húsipari üzemekbe, és ott az átvétellel nem késedelmeskedhetnek. Az átvétel ütemét javítják azzal, hogy az I—IV. hónapokban érkező sertésállományokért a nagyüzemek időszaki felárat kapnak — kilogrammonként 0,50 forintot — a hasított disznókért 0,60 forintot.

Elmondotta még az igazgató, hogy jövőre folytatódik a szerződéses kocaakció is, amelynek keretében egészséges, kitűnő genetikai tulajdonságokkal rendelkező anyállatokkal látják el a kistermelőket. (MTI)

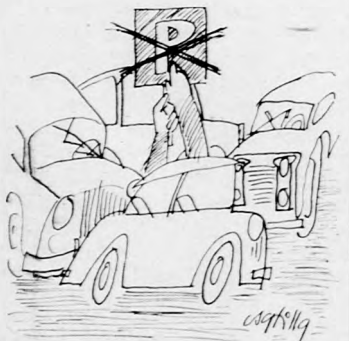
Öt hete rossz a kút

A kondorosi vasútállomásnál van egy kút, ahonnan a környék lakói és a kiskerttulajdonosok hordják a vizet. Nos, ez a kút már öt hete rossz, mégis innen kénytelenek az emberek az ivóvizet vinni. De hogyan? A kút vas fedőlemezt felnyitják és kötélen húzzák fel a vedret. Ez nagyon balesetveszélyes! A kiesurított víztől felázott talajon könnyen meg lehet csúszni és bárki beleeshet a kútba.

Levélirokn kérdése: miért nem gondoskodik a MÁV a kút szivattyújának kijavításáról, vagy javíttatásáról? Megvárják, amíg baleset történik? A lakosok bejelentésére eddig még nem történt intézkedés, holott a sürgős javítás nagyon is indokolt.

Parkoló az udvarban?

„Szeretnénk megkérdezni az illetékesektől — kezdődik a levél, amelyet többen is aláírtak —, hogy a Liszt Ferenc utca 7-9., a Sas utca 2. szám és az Elelmiszervégvizsgáló Intézet közötti udvart mióta nyilvánították parkolóhelyé? Ugyanis, amióta a Sas utcán felszerelték a parkolórákat, az udvarban reggel fél 8-tól délután négy óráig 7-8 gépkocsi parkozik. Esténként a lépcső elé is állnak, ami négy lakáshoz vezet fel, s a lakók alig tudnak lakásaikba bejutni.

Igy is színté „gyufaskatulyában” élünk. A színházat tatarozzák, körbe van deszkázva, az udvarban türhetlen a benzinszag. Mikor és hogyan szellőztessünk? Mikor engedhetjük ki a gyerekeket az udvarra, hogy ne kelljen attól félnünk: betörnek valamelyik kocsi ablakát? Joga van-e bármelyik személygépkocsi-tulajdonosnak, hogy az udvart parkolóhelynek, garázsának tekintse, vagy szervesen használja?”

Csak a Skálákban!

Néhány napja igen terjedelmes hirdést olvashattunk a fővárosi lapokban. „Kevesebb energiát fogyaszt, ugyanakkor kelmesebb, pihentetőbb környezetet teremthet otthonában fényszabályzó kapcsolóval...” A reklám utolsó mondata így hangzik: „Kapható a Skála-Coop Áruházakban.” Ez az a mondat, amivel nem értek egyet. Most, amikor szinte az élet minden területén sürgetjük a takarékoskodást, akkor egy jó konstrukciójú kapcsoló vásárlását miért csak az ország bizonyos területeire korlátozzák? Mert végül példának Debrecen lakosá-

Döntött a Legfelsőbb Bíróság Gyerekelhelyezés karhatalommal

Amikor a házasságot felbontották, a szülők egyezségét kötötték. Eszerint egy éves kislányuk az anyánál marad, de ha harmadik évét betöltötte, az apa — a szokásos látogatásokon kívül évente egy hónapra magához veheti. Két év elmúltával, amikor a gyermek még nem töltötte be egészen harmadik évét, a volt férj közölte: az egyezség alapján a kislányt egy hónapra elviszi, s nyomban a gyámhatósághoz fordult és ehhez segítséget kért. Az anya ezen anynyira felháborodott, hogy a gyermeket nem adta ki, sőt ettől kezdve az apa látogatását sem engedélyezte.

Az ügyben a gyámhatóság intézkedett, az anyát pénzbírsággal sújtották, de mindez eredménytelen maradt, az anya nem engedte meg, hogy volt férje kislányukat láthassa. Ezek után az apa — a történetre hivatkozva — a gyermekelhelyezés megváltoztatása érdekében pert indított. Miután az anya magatartásán nem volt hajlandó változtatni, a megyei bíróság a gyermeket az apánál helyezte el. Az anya ennek ellenére sem volt hajlandó a kislányt kiadni. Emiatt megbírságotlák, majd a végrehajtás során karhatalom igénybevételével, a kislányt az apához vitték. Az igazságtól a gyerek hónapokra súlyos neurotikus állapotba került.

Ilyen előzmények után most már az anya indított pert a gyermekelhelyezés ügyében. Megígérte, hogy az apának a látogatást lehetővé teszi, de a volt férj hajthatatlan maradt és ragaszkodott ahhoz, hogy a gyermek nála maradjon. A kihallgatott pszichológus szerint a kislány anyjához kötődik és annak nevelését igényli. A vizsgálat idején is súlyosan neurotikus volt, amit az anya-gyermek kapcsolat megszakítása okozott. Noha a perben fellépő ügyész a gyermeknek az anyánál történő elhelyezését indítványozta, a járásbíró, majd fellebbezésre a megyei bíróság az apánál hagyta őt. Törvénységi óvásra a Legfelsőbb Bíróság mindkét döntést hatályon kívül helyezte és elrendelte, hogy a kislányt — személyes ingóságaival együtt — az apa 15 nap alatt az anyának adja át.

Az apánál történt elhelyezéssel járó izgalom, a kislány érzelmi és lelki fejlődésében káros következményekkel jártak — állapította meg a Legfelsőbb Bíróság. Az alsófokú bíróságok szem előtt tévesztették azt az elvet, hogy a gyermek elhelyezésénél, illetve annak megváltoztatásánál elsődleges az ő érdeke. A kislány érzelmi világát ért súlyos behatás, amelynek következményei hónapokkal később is megnyilvánultak, kétségessé teszi, hogy egészséges fejlődésére az apai környezet alkalmas-e. Ezen túlmenően: ma már nem kell attól tartani, hogy az asszony az apa látogatását akadályozná.

Akik meg szeretnék venni ezt a kapcsolót, elutazhatnak a 80 kilométerre levő Szeghalomra, vagy a november 6-án megnyitott Tiszavidék Áruházba, a 100 kilométerre levő Szolnokra. Ha ezt teszik, akkor már szó sincs takarékoskodásról. Eppen ezért érthetetlen, hogy ezeknek a kapcsolóknak az árusítását miért csak a Skála-Coop Áruházakra korlátozzák? A takarékoskodás közérdek, ezért minden boltban, áruházban lehetővé kellene tenni a fényszabályzó kapcsoló megvételét. Ezzel a lehetőséggel nem kellene takarékoskodni. Éles András

Gyakori „vendég” a szennyvíz

Sürgős és végleges megoldás kell!

A debreceni Petőfi tér 1-4. számú lakóház pincéit legutóbb október közepén öntötte el a szennyvíz. Két-három napig a lejárati lépcsőkéig állt a bűzös víz mind a négy lépcsőházban. Miután a szennyvíz elvezetése és a csatorna tisztítása megtörtént, a házfelülgelős és a lakók fertőtlenítették a pincék folyosóit és a rekeszeket. A lent tárolt élelmiszerek, nem használt bútordarabok tönkrementek, ezeket kihordták az udvarra és a Közegészségügyi és Járványügyi Szolgálat kérésére a köztisztasági vállalat elszállította. Levélíróink szerint az idén ez volt a harmadik előtérés, s nem lehet tudni, mikor ismétlődik meg újra.

Ezt az ügyet azonban nem lehet ezzel a pár sossal elintézni, hiszen a KÖJÁSZ-nál nagy aktakötegre, a Nyár Lakásszövetkezetnél és a Hajdú megyei Elelmiszervégvizsgáló Vállalatnál még nagyobbakra rug a pinceelőtérrel kapcsolatos levelezések sora. De kezdjük az elején.

Ez a hatvanhárom lakásos, négy lépcsőházas épület 1969-ben készült el. Az első csatornadugulás, melyet a KÖJÁSZ-nak is jelentettek, 1974 elején történt, s ettől kezdve állandó problémaként jelentkezett. Kiderült ugyanis, hogy az épülethez zsírfogó aknákat nem terveztek, valószínűleg azért nem, mert nem tudták, milyen üzletek kerülnek az épület földszinti részére. Ez gyakori probléma, különösen az új lakótelepeknél. Az első tervben a Vörös Hadsereg útjára vezették volna a házból a szennyvizet, ki a fagyújtóba, de az ut hamarább készült el, mint az épület, ezért más megoldást alkalmaztak. A szennyvizet hátra az udvarba vezették, onnan a Barna utcára és csak innen a fagyújtóba. Időközben berendezkedett az egyik lépcsőház földszintjére az Elelmiszervégvizsgáló Vállalat Hortobágy hűsoltja, mely üzletben, állandóan bővíve a választékok, egyáltalán ételeket is készítenek. Bár bevezették az egyszer használatos tányérokat, még így is elég sok zsíros élelmiszer kerül innen a csatornába. A zsíros szennyvíz okozza a dugulást, legalábbis sokáig azt gondolták, hogy csak ez.

A panaszok megszüntetésére 1974 novemberében az EKV zsírfogó akna építéséhez kért engedélyt a KÖJÁSZ-tól, mely elkészült, s a mai napig is üzemel. (Itt jegyzem meg, hogy 1979 tavaszán a vállalat egy pincerekeszt kért a lakásszövetkezetől, hogy egy akna elkészítésére, de rekesz hiján erre nem volt íentőségük.) Az aknát viszont nem tisztították rendszeresen, ezért 1976-ban újabb panaszok érkeztek a KÖJÁSZ-hoz. Igen ám, de most már mind a négy lépcsőházban történtek pincéből okozta gondoknak csak egyetlen egy lépcsőházban kellett volna jelentkeznie. Ez a tény arra engedett következtetni, hogy itt más problémák is lehetnek. Ezért a KÖJÁSZ az akkori első kerületi tanács műszaki osztályától kérte, hogy állapítsák meg, szabályszerű-e a csatorna-

rendszer építése és megfelelő-e a zsírfogó akna. A kerületi tanács az egész ügyet átadta 1977 márciusában a városi tanács építési és közlekedési osztálynak. Tőlük válszt csak 1979. február 28-án kaptak.

Addig is teltek a hónapok és ismétlődtek az előtétesek, egyedül 1978-ban nem érkezett panasz egy szervhez, vállalatig sem. A lakásszövetkezet is lépett nemegyszer az ügyben. Figyelmeztették az EKV-t, hogy takarítsák a csatornát, s ezt a munkát elvégeztették több alkalommal a csatornaművekkel is. Ez év januárjában a vállalat és a KÖJÁSZ helyszíni szemlét tartott, s ekkor állapotok meg, hogy a zsírfogót kéthetente ürítik, s ha ez nem elég, hetente. Februárban megérkezett a városi tanács építési és közlekedési osztálynak válasza. Többek között megállapították, hogy a szennyvízcsatorna utolsó 30 méteres szakasza valószínűleg építési hiba következtében elleneséssé készült és javasolták a következőket. A lakásszövetkezet feladata a csatorna karbantartása — ezen vita van —, a Víz- és Gyógyfürdő Vállalat rendelkezésére elvégzi a csatornaszakasz karbantartását, illetve ha szükséges, az elleneséssé szakasz átépítését.

Ugyanekkor a kiskereskedelmi vállalat egy 5 köbméteres zsírfogó akna elkészítésének terveit rendelte meg a Debreceni Tervező Vállalattól. Tíz kivitelező nem vállalta a munka elvégzését, így egy maszkezhöz fordultak. Igen jelentős összeget kell fordítani az akna építésére, s elég bizonytalan, hogy ezzel milyen eredményt érnek el. Egy biztos, az új aknával már csak havonta egyszer kell majd a tisztítást elvégeztetni, s ezzel biztosítják, hogy többé nem a hűsolt zsíradékjai okozzák a pincék előtérését. De az elleneséssé csatornarekesz okozhat még bajt, s addig amíg e hiba kijavítására nem kerül sor, az előtéteseket nem lehet megakadályozni.

Hogy ki viselje a felmerült költségeket, és ki fogja a 30 méteres szakaszt jól megépíteni, ezt egyelőre nem lehet tudni, a hatvanhárom lakó továbbra is retteghet a pinceelőtérésektől. Hat év alatt nem sikerült pontot tenni az ügy végére, mert hathatós intézkedésre kevesnek bizonyult a KÖJÁSZ és a vállalat erőfeszítése. A KÖJÁSZ már eddig is többet tett az ügyben, mint amennyi a feladata lett volna, hiszen ők legtöbbször csak az előtérés bekövetkezése után tudnak intézkedni. Alapos műszaki vizsgálatra van szükség, hiszen egyértelműen meg kell állapítani a sorozatos előtétesek okát — nemcsak annak a valószínűségét regisztrálni. Ez nem elsősorban a KÖJÁSZ és az Elelmiszervégvizsgáló Vállalat feladata. Minden, az ügyben érdekelte hivatálnak, vállalatnak egy asztalhoz kell ülnie és sürgősen határozott döntést hoznia, különben csak reménykedni lehet abban, hogy az októberhez hasonló eset nem fordul elő. Bármilyen kis részletintézkedések csak a „tűzoltómunkára” elegendők.

Balogh Júlia

VÁLASZOK

az Olajozott padlók — Lyuk a falon — Hogyan történhetett? — Kétszer építették és a Hagyomány című cikkekre

A Hajdú-bihari Napló július 31-i számában megjelent Olajozott padlók című cikk írója panaszolta, hogy egyes debreceni autóbussz-vezetők még mindig olajozzák a buszok padlóját.

Kmetty Gyula, a Volán 6. számú Vállalat igazgatója a cikkekre a következő választ küldte:

„Elsősorban az utasok ruházatának, — csomagjainak védelme érdekében már korábban megtiltottuk az autóbusszok belső tisztántartását olajozással. Az utasításban is kiadott tilalom ellenére egyes gépkocsivezetők mégis alkalmazták ezt a módszert. A cikkben forgalmi rendszám szerint megjelölt autóbusszok vezetői meghallgatásuk során azzal védekeztek, hogy a padló

nem olajos, hanem frissen mosott volt, s csak az olajosodottság látszatát keltette. A védekezés ellenére — mivel saját ellenőrzéseink is tártak fel hasonló problémákat — a cikkben írtakat jogosnak tartom. Intézkedtem, hogy az autóbusszok indulásánál és érkezésénél fokozottan ellenőrizzék az olajozásra vonatkozó tiltó rendelkezés betartását.”

A Hajdú-bihari Napló október 16-i számában közölt Lyuk a falon című cikk írója szóvá tette, hogy az előszobájuk falán három lyuk van, amit javítás után másfajta tapétával akarnak lefedni, mint a meglévő.

A Hajdú megyei Állami Építőipari Vállalattól a cikkekre a következő válasz érkezett:

„Vállalatunk a debreceni Hámán Kató utca 67. számú épületben több előszoba ismételt tapétázását elvállalta s e munkákat novemberben elvégezzük. A falon található lyukak — lakásán tájékoztattuk az OTP és a Beruházási Vállalat képviselőjének jelenlétében.”

említett tapétázás előtt került sor. Tehát a panaszos lakása a javításokból nem marad ki, csak eddig még nem került sorra. Erről őt lakásán tájékoztattuk az OTP és a Beruházási Vállalat képviselőjének jelenlétében.”

A Hajdú-bihari Napló október 16-i számában megjelent Hogyan történhetett? című cikkben egyik olvasónk azt kifogásolta, hogy debreceni lakásán kikapcsolták a villanyt, mert édesapja hajdúsámsoni albérlője nem fizette az áramszámlát.

A TITÁSZ debreceni Üzemigazgatóságától a cikkekre az alábbi választ adták:

„Idén augusztusban a hajdúhadházi kirendeltségünk levélben felszólította Horváth László hajdúsámsoni fogyasztónkat áramszámla-tartozás miatt. Kirendeltség azonban Hajdúsámsomból azt az információt kapta, hogy Horváth László Debrecenben a Marx Károly utca 33. szám alatt lakik. Hogy lakott-e ott vagy elköltözött, ezt nem vizsgáltuk.

a panaszt tevő — fogyasztónktól beinkasszálni. Ez sikertelen maradt. Ismét felszólítottuk őt a fizetésre és a villany kikapcsolását is kilátásba helyeztük. Ezen a felszólításon szerepelt a számlatartozás helye is! Ezt észre kellett volna vennie fogyasztónknak és tiltakoznia: a számla nem az övé, hanem az édesapjáé. Ezt elmulasztotta és ebből adódott a sajnálatos felreértés, amiért szeptember 15-én megpróbáltuk Horváth László — kérünk.”

A Hajdú-bihari Napló augusztus 28-i számában közölt Kétszer építették című cikk írója szóvá tette, hogy a debreceni Mester és Dózsa György utcák sarkán az autóbusszmegállóban a járdalapokat lerakták, felszedték, majd ismét lerakták.

A Debreceni Kertészeti Vállalattól a cikkekre az alábbi választ érkezett:

„A cikkben leírtakkal ellentétben az történt, hogy az építés során 40x40x6 cm méretű járdalapokból kezdtünk építeni. Néhány méter megépítése után az anyag elfogyott és ilyen típusú nem is lehetett az építés ideje alatt beszerez-

ni. Ezek után sikerült kapellenlétben az történt, hogy az építés során 40x40x6 cm méretű járdalapokból kezdtünk építeni. Néhány méter megépítése után az anyag elfogyott és ilyen típusú nem is lehetett az építés ideje alatt beszerez-

A Hajdú-bihari Napló október 21-i számában megjelent Hagyomány című cikk írója kifogásolta, hogy Nagy Sándor szabadságharcos tábornok emlékműve megrongált állapotban van.

Rácz József, a Debrecen városi Tanács V. B. építési és közlekedési osztályának osztályvezető főmérnöke a cikkekre a következő választ adta:

„A cikkirő nem győződött meg az emlékmű jelenlegi állapotáról. Ezért az újságcikknek az emlékmű állapotát tagláló bevezető szakasza nem felel meg a valóságnak. Az emlékmű helyreállítását meg a múlt év végén megrendeltem a Debreceni Építőipari Vállalattól. A helyreállítás 1979. augusztus 30-án befejeződött. A Debrecen városi Tanács tervszerűen, szinte

minden évben nagy költséggel felújított egy-egy emlékművet. Például 1977-ben a Petőfi téri szobrot és szovjet emlékművet 550 ezer forintért, 1978-ban a Csokonai síremléket 100 ezer forintért, idén a Nagy Sándor emlékművet 90 ezer forintért. Jövőre a 39. számú gyalogzöld emlékművének felújítására kerül sor, költsége előreláthatólag 200 ezer forint.”

Az Er

A múlt század elején egy legfontosabb, ugyan nem a legfontosabb folyóirat a Döbrentei Múzeum volt. Nem anny teljesítmény, mint inkább példamutatás okán, h tárgyilagosan azt is meg állapítani, hogy ami a zeumban megjelent, igen lentős, sőt szellemtört szempontból javarészt n dandó. Nem kisebbek do tak a kolozsvári folyóira Döbrentein kívül, mint zincy Ferenc, Szemere Vitkovics Mihály, Berz Dániel, Kőlcsey Ferenc, csak a legjelesebbeket e sem.

A nemzeti nyelv csinosításáért

Okkal állapította Benkő Samu, hogy „A r össze négy évet élt Er Múzeum tiz megjelent, te... előkelő helyet ki magának a magyar történetében. A kö egyetlen magyar nyelv folyóirata volt. Maga csoportosította Erdély Magyarország műve életének legkiváló hangadója volt a haladó rák nézeteknek, és az rák elnyomással szem szemzeti öntudat kialak a nemzeti nyelv csinos és a kulturális felemel szolgálta.”

A bukaresti Kri Könyvkiadó, méltán h vált sorozatában a Tém nemrég jelentette me Erdélyi Múzeum című tet, amelynek anyagát Samu válogatta, s ugya ő írta a bevezetőt és je teket. Találó megallap szerint: „A folyóirat k záló anyaga az eszmé, szolgál, és a szervező kenység, amivel az é mögé munkatársakat és zönséget mozgósít”. A vány ebben is példát ott.

A huszonkilenc éves rentei Kazinczy Ferenc tatására fogott neki a irat megszervezésének. Döbrentei vállalkozása igényt élegített ki, tal is eléggé egyértelműen zolja, hogy az 550 péld ban készült első szám h elfogyott, s Döbrentei dik kiadást nyomtatott.

„Ré

A Napló 1979. nov 1-i számában Veress hirt adott a Rézkarcoló vészek Alkotóközössé országos, illetőleg I cenben szervezett ér tési akciójáról, amely mint írja „ötlete E László fejében születet

Mindamellet, hogy den grafikai lap köz hez, nézőhöz való elj nak csak örülni lehet bad legyen néhány m tal a fentebb említez hez hozzájárulni De és a megye közönsé pontosabb tájékoztatá

Hivatalból kell meg nom azt a megállá miszerint a hírbén fe művészek alkotásai a zöművészeti boltokban igen” található, és „kezelési költséget” k tük fizetni.

Ezúton is tájékozta Napló olvasóit és a művészet, ezen belül karcok iránt érdeklő aból vásárolni szand közönséget, hogy a c felsorolt minden m rézkarcai napról részlete is, készpénz keretben is, keret né vásárolhatók a Képc Vállalat bemutatottt az egész országban, s mivel sem kell értül bet fizetni!

A Rézkarcolók Mur zösségének ügynökei sorban alkalmi üzletk jöttek a városba, nernak részt vállalni a

Lyuk lehetett? k és kkekre

mában megje-
nászolta, hogy
indig olajozák

alat igazgatója

hanem frissen
s csak az ola-
zást kellette.
s ellenére —
ellenőrzéseink
hasonló prob-
a cikkben írta-
k tartom. Intéz-
gy az autóbü-
sánál és érke-
okozottan el-
z olajozásra vo-
ló rendelkezés

mában közölt
e, hogy az elő-
nit javítás után
int a meglevő.
alattól a cikk-

tázás előtt ke-
vítésből nem
sak eddig még
sorra. Erről őt
kékoztattak az
eruházási Vél-
előjének jelen-

mában megje-
n egyik olva-
akásán kikap-
sámsoni albr-

gától a cikke

vó — fogyaszt-
nkasszálni. Ez
maradt. Ismét
ő a fizetés-
ny kikapcsolá-
sba helyezték.
gólítás szere-
latartozás he-
észre kellett
e fogyasztónk
ozni: a szám-
vé, hanem az
zt elmulasztot-
adódott a saj-
reértés, amiért
zives elnézést

számában kö-
ová tette, hogy
teák sarkán az
kták, felszed-

kkre az alábbi

n sikerült kap-
os méretű jár-
zert kellett fel-
előbb lerakott
ly az utóbbi
alapokból ké-
a járdát, hogy
méretű anyag-

mában megje-
ogásolta, hogy
k emlékműve

V. B. építési
főmérnöke a

en nagy költ-
jittat egy-egy
Például 1977-
téri szobrot és
lékművet 550
t. 1978-ban a
remléké 100
rt. idén a Nagy
kművet 90 ezer
vőre a 39. szá-
zred emlékmű-
jítására kerül
előrelátható-
forint."

KÖNYVSZEMLE:

Az Erdélyi Múzeumtól a Korunkig

A múlt század elejének egyik legfontosabb, ha ugyan nem a legfontosabb folyóirata a Döbrentei Gábor szerkesztette Erdélyi Múzeum volt. Nem annyira a teljesítmény, mint inkább a példamutató okán, habár tárgyilagossan azt is meg kell állapítani, hogy ami a múzeumban megjelent, igen jelentős, sőt szellemtörténeti szempontból javarészt maradó. Nem kisebbek dolgoztak a kolozsvári folyóiratnak Döbrentein kívül, mint Kazinczy Ferenc, Szemere Pál, Vitkovics Mihály, Berzsenyi Dániel, Kölcsey Ferenc, hogy csak a legjelesebbeket említsen.

A nemzeti nyelv csinosításáért

Okkal állapította meg Benkő Samu, hogy „A mindössze négy évet élt Erdélyi Múzeum tíz megjelent füzet... előkelő helyet vívott ki magának a magyar sajtó történetében. A korszak egyetlen magyar nyelvű folyóirata volt. Maga köré csoportosította Erdély és Magyarország művelődési életének legkiválóbbjait, hangadója volt a haladó polgári nézeteknek, és az osztály elnyomással szemben a nemzeti öntudat kialakítását, a nemzeti nyelv csinosítását és a kulturális felemelkedést szolgálta.”

A bukaresti Kriterion Könyvkiadó, méltán híressé vált sorozatában a Tékában nemrég jelentette meg az Erdélyi Múzeum című kötetet, amelynek anyagát Benkő Samu válogatta, s ugyancsak ő írta a bevezetőt és jegyzeteket. Találó megállapítása szerint: „A folyóirat katalizáló anyaga az eszme, amit szolgál, és a szervező tevékenység, amivel az eszme mögé munkatársakat és közönséget mozgósít”. A kiadvány ebben is példát mutatott.

A huszonkilenc éves Döbrentei Kazinczy Ferenc biztatására fogott neki a folyóirat megszervezésének. Hogy Döbrentei vállalkozása realitás igényt éltetett ki, talán az is eléggé egyértelműen igazolja, hogy az 550 példányban készült első szám hamar elfogyott, s Döbrentei második kiadást nyomtatott az el-

ső füzetből, majd a következő számot már ezer példányban jelentette meg.

A folyóirat egyaránt közzölt önéletrajzokat, történelmi és földrajzi tanulmányokat, nyelvtörténeti munkákat, verseket, elbeszéléseket, esztétikai dolgozatokat és kritikai munkákat. Döbrenteiné e publikációkkal fő törekvése volt az önálló magyar gondolkodás serkentése és művelése, és az igény föl-támasztása a nemzeti műveltség iránt. Maga írta: „... a léleknek eredeti kifejlődését nagyon hátráltatja, hogy mi nem merünk magunk gondolkodni, s csak azzal maradunk, amit idegen földről békapunk, melyet vagy még némelyben slendriános neveltetésünk, vagy félelmes rebegetésünk, vagy energia nélkül való létünk is okoz.”

Kultúrát formáló hagyomány

Amikor Döbrentei leírta, hogy „álljunk ellene hatalmasan a nemzetet megalacsonyító korcsosodásnak”, akkor évtizedekre előremutatóan határozta meg a kulturális politikai célokat.

A válogatás majdnem két százados kísérlet teljes szellemiségét emeli a mába. Benkő Samu kitűnő, az összefüggésekre is tekintő tanulmánya pedig, témájától szinte függetlenül, ugyancsak példa arra, hogy a nemzeti hagyományt miként lehet a mai magyar kultúra szerves részévé tenni.

A Moholy-Nagy László-kutatásban is előbbre lépést jelent az a könyv, amelyet ugyancsak a Téka-sorozatban jelentettek meg Bukarestben. A „Moholy-Nagy László — A festéktől a fényig” című munkához Mezei József átfogó tanulmányt írt. Mezei nem csupán az eddigi irodalmat tekintti át és értelmezi, de úgy tűnik, hogy bizonyos hangsúlyokat is megváltoztat, amikor rámutat arra, miként és miért kaptak helyet a nagy konstruktivista művész írásai annak a Gaál Gábornak a lapjában, aki világnézetileg csöppet sem állt közel Moholy-Naghoz, de törekvéseit ennek ellenére megértette, fontosnak tartotta. Persze ennek az ellenkezője is igaz, hogy tudniillik

Moholy-Nagy megfelelően értékelte a marxista Gaál Gábor gesztusát, hogy nem akarja őt mindenáron „megteríteni” azért cserében, hogy helyet adott publikációinak a kolozsvári Korunkban. A most közreadott kötet azért is különösen fontos, mert Moholy-Nagy-tanulmányok alig jelentek meg magyar nyelvű folyóiratokban és eddig senki nem vizsgálta azokat az írásokat, amelyek a nem magyarországi magyar lapokban kaptak helyet. „A szakirodalom — hangsúlyozza Mezei — egészében véve nem tulajdonít különösebb jelentőséget Moholy-Nagy hazai ténykedésének, fiatalkori elményeinek, a modern technika igézetében élő, mindenhol otthonos, vagyis semmilyen talajba bele nem gyökerezett művésznak állítja be Moholy-Nagyot.”

E felfogásnak az ellenkezőjét bizonyítja Mezei, a legteljesebb mértékben elutasítva, hogy Moholy-Nagy kozmopolita lett volna. Azt is adatokkal igazolja, hogy a művész ragaszkodott idevalóságához. „Különös mozzanat... — írja Mezei —, hogy noha német és angol nyelvterületen fejtette ki munkásságát, nem vált meg eredeti nevével, sőt a személy-név eredeti formájához is ragaszkodott. Pedig ez a név két lágy mássalhangzóval kimondhatatlan, elolvashatatlan volt új környezetében. S a beilleszkedés, hirnevet szerezni akaró emigráns művészek beláthatóan mi sem volt gyakoribb, mint a névcsere.”

A kötetnek az a kitűzött célja, hogy föltérképezze Moholy-Nagy kapcsolatát a Korunkkal (a válogatást Sugár Erzsébet végezte) és hogy elemesse e kapcsolatokat.

Az írások között olyan fontos elméleti jelentőségű esszé is szerepel, mint „A szélet-embertől az egész emberig”, amelyben Moholy-Nagy kifejtje elméletét a művészetek lehetséges birtokbavételéről, és megválaszolja azt is, hogy miként kerülhet el a technikai civilizációban az elidegenedés.

Minden ember művésznek születik

Ebben a tanulmányban szerepel az a megállapítása,

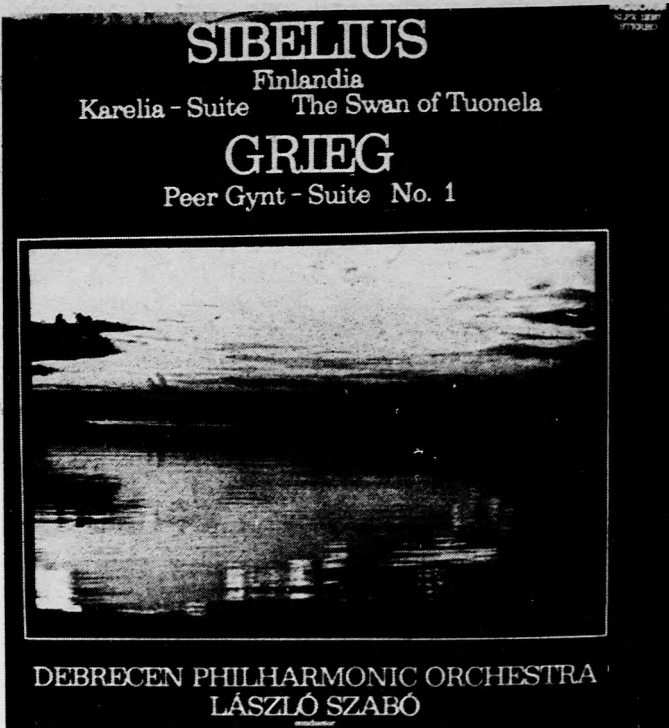
amely talán mindmáig nem került be eléggé a köztudatba: „A jelszó tehát: nem a technika ellen, hanem — helyesen értelmezve — vele. Általa lehet szabad az ember, ha majd egyszer tudni fogja: mivégből.” Moholy-Nagy magyarul először e Korunk-beli cikkben fejtette ki nézeteit a művészet társadalmisításáról. Moholy-Nagy a művészetre nevelést általános társadalmi problémának tekintette.

Amihez a magyar olvasó a Korunk révén 1930-ban hozzájuthatott, mindmáig nem vesztett aktualitásából.

„Eredetileg minden ember képes arra — írta a művész —, hogy érzéki élményeket felvegyen és kidolgozzon. Minden ember hang- és színérzékeny, tapintás- és térbiztos stb. Ez azt jelenti, hogy eredetileg minden ember részesülhet az érzéki élmények minden örömeiben; ez azt jelenti továbbá, hogy minden egészséges ember aktív, cselekvőleg zenész, festő, szobrász, építész lehet, éppen úgy, mint amikor beszél „szónokká” lesz. Azaz: érzéseinek minden anyagban formát tud adni (ami nem jelent „művészetet”).

A pedagógiának mindmáig törekvése és megdöbbentő feladata, amit ötven évvel ezelőtt Moholy-Nagy megfogalmazott. A művész jól látta, hogy a feladat nem könnyű, hogy egyik napról a másikra a helyzetet változtatni nem lehet. „... az embert funkciói készségében kell megtartani és fejleszteni — de nemcsak fejleszteni, hanem kiteljesedésének külső feltételeit is számára biztosítani. Itt nő át a pedagógiai probléma a politikaiba; s mint ilyen lesz mindig érezhető, amikor az ember kilép az életbe, s a fennálló renddel kell számolnia.”

Erről az elméleti alapról tudjuk csak igazán megérteni Hevessy Iván és Kepes György törekvéseit, azokat az elméleti tisztázó folyamatokat és gyakorlati törekvéseket, amelyeknek részese, sőt alakítója volt a magyar avantgarde-művészet.

LEMEZPOLC

DEBRECENI FILHARMONIKUSOK

Minden zenekar életében — különösen, ha vidéki együttesről van szó — kiemelkedő esemény, ha hang-lemezt készítenek vele. A Debreceni MÁV Filharmonikusok Zenekara több évtizedes pályafutása során ez év őszén jutott el ahhoz a lehetőséghez, hogy önálló nagylemeze jelenjen meg. Talán korábban is sor kerülhetett volna már erre, de mint ismeretes, sok együttes van Magyarországon, néhány pedig — megérdemelten — bérletet kapott a hanglemezyárba, s helyükre nehéz bekerülni.

A Magyar Hanglemezyártó Vállalat műsorpolitikájának kivánalmai szerint „északi” lemezt készítettek a debreceni együtessel. Jan Sibelius finn zeneszerző három alkotása (a Finlandia, a Karelia és a tounelai határú) mellett a norvég Edward Grieg Peer Gynt szvitjének első változata került a korongra. Az utóbbi években érezhetően megnőtt az érdeklődés az északi szerzők iránt, de Sibelius művei közül eddig kevés volt elérhető magyar lemezen. Joggal mondhatjuk, hogy a Debreceni MÁV Filharmonikusok felvétele hiányt pótol.

A lemez nyitó darabja a Finlandia, amely Sibelius talán leghíresebb műve. A zenekar plasztikusan érzékelteti a mű drámai mondanivaló-

jának és lírai érzéseinek együttesét. A háromtételes Karelia a zenekar valamenyny részének lehetőségét ad a bemutatkozásra. Az arányok kiegyenlítették, a fűvösök kelendő dinamikával szólnak, a vonósok fátyolos északi hangfüggönyök szőnek. A második oldal felfedezése a tuonelai határú, Meszlényi László m. v. angolkürt szólójával. Gyönyörű, lírai alkotás. A Peer Gynt biztos sikerdarab, a zenekar ismét teljes apparátusával vonul fel és árnyaltan közvetíti a szerző számbát.

Sibelius és Grieg művei nem állnak messze attól a romantikus világtól, amelyben a MÁV Filharmonikusok Zenekara a legothonosabban mozog. Affinitásuk az előadott művek iránt nyilvánvaló, s ha ezzel frontátörésre nem számíthatnak is a magyar zenei életben, mindenképpen tisztességes, sikerült bemutatkozásként könyvelhetjük el az első lemezt. Szívesen olvastunk volna ugyanakkor kissé bővebb ismertetést a zenekarról és karmesterről, s egy tévedést itt kell kijavítanunk: a MÁV Filharmonikusok, bár sokfelé jártak már, de Ausztráliában még nem. A szerény, de izléses borító egyébként Bánó Endre munkája; a felvétel zenei rendezője Hézsér Zoltán volt.

T. G.

„Rézkarcok részletre”

Egy téves hír nyomán

A Napló 1979. november 1-i számában Veress Pálma hírt adott a Rézkarcoló Művész Alkotóközösségének országos, illetőleg Debrecenben szervezett értékesítési akciójáról, amelynek — mint írja „ötlete Erdélyi László fejében született” (?)

Mindamelllett, hogy minden grafikai lap közönséghez, nézőhöz való eljutásának csak örülni lehet, szabad legyen néhány mondat a fentebb említett hírhez hozzájárulni Debrecen és a megye közönségének pontosabb tájékoztatására.

Hivatalból kell megcafolnom azt a megállapítást, miszerint a hírből felsorolt művészek alkotásai a „képzőművészeti boltokban nemigen” található, és „magas kezelési költséget” kell értük fizetni.

Ezúton is tájékoztatom a Napló olvasóit és a képzőművészet, ezen belül a rézkarcok iránt érdeklődő, sőt abból vásárolni szándékozó közönséget, hogy a cikkben felsorolt minden művész rézkarcai napról napra, részlete is, készpénzért is, keretben is, keret nélkül is vásárolhatók a Képcsarnok Vállalat bemutatótermeiben az egész országban, és semmivel sem kell értük többet fizetni!

A bemutatótermeiben figyelemmel kísérheti a közönség a mai művészet változásait, fejlődését. A műalkotások, köztük a rézkarcok szállítása rendszeres, s a „szervezési feladatok országlánrésze” nemcsak egy akcióra vonatkozik. Nem módosítunk a „jöttünk, láttunk, győztünk” akció. Nincs okunk szégyenkezni, van mit látni; a látni- és vásárolnivaló mindig csak azután kerül a közönség elé, miután az arra hivatott zsűri bírálata jóváhagyta.

A rézkarcokra visszatérve hozzátartozik az igazsághoz, hogy minden — a műkeres-

kedelem részére zsűrizett — grafikából a Képcsarnok Vállalat arra illetékes volt: 1. van-e példaképe, 2. szeretné-e, ha lenne, 3. olvasott-e olyan művet, amelynek valamelyik hőszere hasonlítani? A válaszok nem egyértelműek. Lássuk sorjában: a legtöbb gyermeknek, ha szabad öket egyáltalán gyermeknek nevezni, már nincs példaképe, nem is szeretné, ha lenne és egyáltalán nem olvasott olyan művet, nem látott olyan filmet, aminek hőszere szeretne hasonlítani. A megokolások között általában, a szerintük legmeggyőzőbb érv az volt, hogy nincs eszményi ember, egyszerűen valaminek kell lenniük, valaminél jobbnak kell lenniük. A történelmi alakok között sem igen találtak olyan egyéniségeket, akik esetleg életük folyására meghatározóak lehetnének. A pszichológus meglepődött a válaszon. Véleménye szerint, a mai tizenévesek általánosságokban gondolkodnak, amikor le kellene szűkíteniük saját életükre, a mindennapokra, egyszerűen képtelenek a megolásra. Ezekben a válaszokban, a mi, nem mindig helyes magatartásunk is benne lakozik. Kádár János mondta az 1979. szeptember 25-i pártaktív-értekezleten a következőket: „Az ifjúság nevelésével sokat és sokan foglalkoznak: a család, a pedagógus, a KISZ, a társadalmi szervezetek, a munkahelyek. A kulcskérdés: a példa ereje. Hiába mondanak a felnőttek akármit, ha a gyermek azt látja, hogy nem úgy élnek, ahogy mondják. A jó példa erejével kell hatni az ifjúságra. Ez a leghatásosabb pedagógiai módszer. Őszintén szólva, sajnálattal gondolok ifjúságunk egy töredékére, amely itt-ott cselleng, aluljárókban időzget. Velük is törődünk kell. Nagy kár lenne, ha ezeknek a gyerekeknek akár csak egy részéből is ciniuk, munkakerülő ember lenne. Valamiképpen meg kell nekik magyarázni: az a bizonyos aluljáró az ütőes szintje alatt van, és a magyar jövő, az ő jövőjük nem ott épül. Igyekezzenek ők is a napvilágra, találják meg ott a helyüket.”

Nem azt akarom kívánni a mai fiataloktól, hogy olyan példával szolgáljanak, mint

Kardos Béláné, a Medgyessy terem vezetője

A példa ereje, a példaképek

A római történelemből ismert, amikor az ellenség megrögtetése, a római ifjú az egyik karját az izzó parázsba tette. Nem arról van szó, hanem arról, hogy igenis, állítsanak maguknak eszményeket, amiért érdemes élni. Higgyenek abban, amit csinálnak. Akkor tulajdonképpen miért élünk, ha ezek mind hiányoznak? De ehhez, nekünk felnőtteknek kell az élen járnunk. A mi példaadásunk vált ki jó vagy rossz reakciót a jövő generációjától. És ez a példaadás, ez az eszmény iránti igény már elkezdődik a családban, az apa, az anya cselekedeteiben, folytatódik a pedagógus példaadásán keresztül, a munkahelyek vezetőjéig. Nem beszélni, cselekedni kell. Ez határozza meg az ember életének értelmét. A tett, a nemes gondolat „aprópréznre” váltása. A humánus ember cselekszik, nem beszél.

A tömegek történelemformáló ereje vitathatatlan, de egy-két kimagasló egyén példaadása sok mindenre képes. Erre számtalan példa van a rég múlt és napjaink történelmében. Mit jelentett Petőfi lángurajúttó egyénisége 1848 tavaszán, vagy az 1917—18-as évek forradalmi mozgalmainak vezetői, akik személyes példaadással képesek voltak a tömegek millióit magukkal ragadni. Ma már mindez történelem. A deherozálás, a pusztaság tényleg alapuló racionális gondolkodás jellemző korunkra. Nem mítoszok teremtéséről van szó, ezt már elvégezték az előtünk járó nemzedékek, de adni kell fiatalágunk kezébe valamit, amiben mi is hiszünk, a jövőt, amiért mi is dolgozunk, amelyért már nem kell életünket áldozni, csak az egyszerű, mindennapi élet, de mégis mozgalmas, az egyén boldogságát meghatározó, cselekedeteit kell végezni. Nincs eszményi ember, nem is kell, csak egyszerűen ember van, amelynek felépítéséhez mindenki a maga módján hozzájárul. Nem kell egyes emberekből mitológikus alakokat faragni, de igenis eszményt kell nyújtani, hitet kell önteni, cselekedetre sarkallni, a jövő építésére buzdítani, az egyén, ezáltal a társadalom boldogulására kell mércét állítani fiatalágunknak.

Surányi Béla

Sok helyzet, kevés gól a helyi rangadón

Egy-egy gólt, s így pontosztokodást hozott a labdarúgó NB II. 15. fordulójában a debreceni helyi rangadó. A megkezdés után NB I-be pályázó Nyiregyháza Kazincbarcikkán, hiszen az NYVSSC két alkalommal is vezetett a mérkőzés során. A Szolnok döntetlent ért el Jászberényben, s így egy pont előnnyel áll a szabocsai együttes előtt.

D. Kinizsi-DUSE 1-1 (0-0)

Vágóhid utcai sporttelep, 1000 néző, vezette Győri. D. Kinizsi: Kiss — Kelemen, Cs. Kiss, Némethi, Mártha — Jónás, Tózsér, Andirkó — Orenstein, Móza (Palcsó, a szünetben), Fodor (Sugár, a szünetben). — D. Univerzitas: Szabó — Szabolcsi, Bözsöny, dr. Csapó, Király — Buglyó, dr. Kiss, Lakatos — Balla, Maczkó, Vékony.

A helyi rangadón a D. Kinizsi élvezte az első félidőben a szél támogatását. Mindkét csapat szoros emberfogásra rendezkedett be, csupán Bözsöny és Cs. Kiss küzdött társ nélkül. A játékmesterek, Tózsér és dr. Kiss nehezen tudtak kibontakozni, hiszen Buglyó és Andirkó személyében jó testőrt kaptak. Az első negyedórán a D. Kinizsi támadott többet, az élelmész-siek irányították a játékokat — mégis a DUSE dolgozott ki

mét a balszélsőhöz került, aki nyolc méterről lőtt a bal sarokba. 0-1. Nem kellett sokat várni az egyenlítésre. Az 55. percben Sugár becsapta Bözsönyt, de kecsesítő helyzetben rosszul adott középre. Szöglettrüfus következett, melyet Andirkó végzett el a jobb oldalról — a beívelt labdát Palcsó hat méterről fejjel csúsztatta a jobb alsó sarokba. 1-1. Megélelkülte a játék. Két perc múlva dr. Kiss jó szabadrúgását tornászta ki a bal alsó sarokból a D. Kinizsi kapuvédője. A 62. percben Király szabálytalan szerelésért sárga lapot kapott. Nem sokkal később Balla nagyszerű labdával indította a közepén kiugró Maczkót, de Kelemen és Kiss közös erővel szerelt, majd amikor a DUSE-csatár a ki-pattanó labdáért indult volna, Kelemen az ötös vonalán

A gólszerző Vékony hiányzik a képről, lövése nyomán négy D. Kinizsi játékos szemléli az eseményeket: Kiss kapus, valamint Mártha, Cs. Kiss és Kelemen díszkíséretében a bal kapufáról a gólvonalon túlrá pattan a labda (Fotó: Iklódy János)

két veszélyes helyzetet: előbb Maczkó csipett el egy rosszul sikerült hazaadást, de Kiss kapujából messzire kifutva haritani tudott. Nem sokkal később Vékony jobb oldali beadását Balla továbbította egyből kapura, Cs. Kiss azonban blokkolt. A 8. percben bal oldali D. Kinizsi szöglettrüfus után dr. Kiss a mezőnybe fejelte Némethi fejesét, Tózsér lövése visszapattant a védőkről, s a jól helyezett Cs. Kiss 15 méterről lötte a labdát a bal kapufa mellé. A 22. percben Fodor szerelték a DUSE térfelén, Vékony Balát szöktette, a szélső egyedül tört kapura, de végül beadás helyett nyolc méterről eles szögből a lövést választotta — a labda a felső léce felett hagyta el a játékeret. A 35. percben Orenstein a jobb oldalról, a felezővonal tájékáról tért ölelő átadással indította Tózsért, aki a pontos labdát nyolc méterről, kapusból továbbította Szabó kapujára — a felső léce haritott. A féldíj hajrájában Fodor 12 méterről fordulásból küldött lövése, a túlsó oldalon pedig Lakatos távoli szabadrúgása jelentett eseményt.

Két gól vezetete be az első játékrészről sokkal változatosabb második féldíj. A 49. percben bal oldali DUSE-támadás végén Vékony beadását Maczkó előli még visszajelelték Némethiék, a labda is-

XV. FORDULÓ

A hajdú-bihari labdarúgó-bajnokságban a XV. forduló kilenc mérkőzését játszották le az elmúlt hét végén. Általában érvényesült a papírforma, nem volt meglepetés.

Balmazújváros—Hajdú Vasas 2-0 (0-0), Hajdúböszörmény—Hajdúszoboszló 1-1 (0-0), Nádudvar—Kőröszegapáti 4-1 (1-0), Püspökladány—Derecske 2-1 (2-0), Sárrétudvari—D. Volán 1-1 (1-1), Létavértes—Hajdúdorog 3-0 (1-0), Nyíradony—Egyek 2-0 (1-0), Kaba—Hajdúnánás 0-0, Berettyóújfalu—Báránd 7-1 (2-0).

A forduló mérkőzéseiről részletes tudósítást holnapi, szerdai lapszámunkban közlünk.

jelentettek a félidei cserék. Az egyetemisták, szokásukhoz híven ezúttal is az utolsó fél órára paprikázták fel magukat, bár a találkozó többi részében is igyekezettel játszottak.

A D. Kinizsi együtteséből Cs. Kiss, Némethi, Jónás és Tózsér, a DUSE csapatából dr. Csapó, Vékony, Király és dr. Kiss játszott az átlagosnál jobban. Győri játékvezető helyesen torlotta meg a labdarúgóktól érkező kommentárokat, megjegyzéseket, de figyelmeztetést kellett volna fordítania a reklámításokat megelőző szabálytalanságokra is.

Árvay Sándor

A csoport további eredményei: Kazincbarcika—Nyiregyháza 4-3 (2-1), Gyöngyös—Békéscsaba 2-0 (1-0), Papp SE—Hódmezővásárhely 0-0, Lehel—Szolnoki MÁV MTE 0-0, Olefin SC—Balasgarmat 3-0 (2-0), Oroszháza—Miskolci VSC 2-1 (0-0), Gyula—Szarvas 3-0 (2-0), Asztalos SE—Ózd 2-3 (1-1), Szabó SE—Eger 1-1 (0-0).

A CSOPORT ÁLLÁSA

1. Szolnok	15	10	3	2	35-12	23
2. NYVSSC	15	9	4	2	31-12	22
3. Gyöngyös	15	8	3	4	17-17	19
4. K.-barcika	15	7	4	4	33-23	18
5. HMSE	15	5	8	2	15-8	18
6. Lehel	15	6	3	7	17-12	18
7. Gyula	15	7	3	5	23-16	17
8. Eger	15	6	5	4	24-22	17
9. MVSC	15	5	6	4	23-24	16
10. B.-gyarmat	15	7	2	6	15-16	16
11. Szarvas	15	6	3	6	18-17	15
12. Szabó SE	15	5	4	6	20-17	14
13. Oroszháza	15	5	4	6	18-21	14
14. BTASK	15	3	7	19	24	13
15. Olefin	15	4	7	13	20	12
16. DUSE	15	4	4	7	16-22	12
17. Ózd	15	4	4	7	16-26	12
18. Papp SE	15	4	2	9	22-32	10
19. Asztalos	15	2	10	22-35	8	
20. D. Kinizsi	15	2	11	12-35	6	

Röplabda MNK

A Vasas Izzó a kupagyőztes

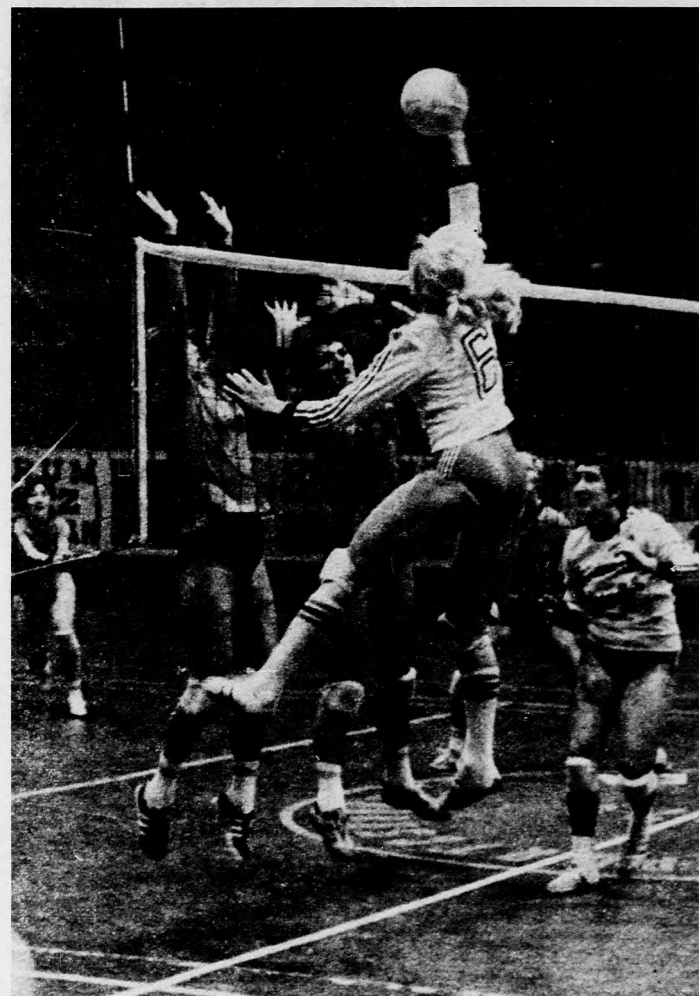
Vasárnap délelőtt 800 néző előtt játszották le a városi sportcsarnokban a női röplabda MNK döntő harmadik fordulójának mérkőzéseit. A NIM—Ú. Dózsa összecsapás óriási küzdelmet hozott, végül 95 perces öt játszmás küzdelemben a NIM bizonyult jobbnak. A második mérkőzésen a Vasas Izzót csak a második játszmában tudta megszorítani a Spartacus.

NIM—Ú. Dózsa 3:2.

Az első játszmát szoros küzdelem után az újpéstei nyerték (15:11). Ezután magára talált a NIM, és magabiztos játékkal nyerte a második szettet (15:4). A harmadik játékrészben a nagyszerűen játszó Feketéné vezérletével ismét a lila-fehérek bizonyultak jobbnak (15:3). A negyedik játszma hozta a legnagyobb küzdelmet, Feketéné ismét remekelt, de végül a nagyszerűen ütő Bernáth révén rendre értékes pontot szerzett a NIM és nyert (15:11). A döntő játszmában pillanatok alatt 4:0-ra vezetett a Dózsa, aztán fordulat következett, a NIM egymás után 8 pontot szerzett. Ettől kezdve már a jól védekező és a támadásokat pontosan előkészítő NIM győzelme nem volt kétséges.

Vasas Izzó—Spartacus 3:0.

Az Izzó 15:3-ra nyerte az első játszmát, a második játékrészben egy ideig a Spartacus vezetett, de aztán Torma leütéseivel szemben tehetetlenek voltak a szövethetetlenek a harmadik játszmában csak az első percekben volt kétes az eredmény, aztán az Izzó könnyed játékkal „zsinórban” szerezte pontjait. (15:3, 15:11, 15:3.)

A Vasas Izzó—Bp. Spartacus mérkőzésen csak egy játszmában tudták megszorítani a fehér mezű szövethetetlenek az Izzó csapatát

Az MNK végeredménye

1. Vasas Izzó	3	3	0	9:3	6
2. NIM	3	2	1	7:5	5
3. Ú. Dózsa	3	1	2	7:6	4
4. Bp. Spartacus	3	0	3	0:3	3

Megyesi Mária, Palotásné Priznitz Ilona, Sebő Edit, Szabó Vera, Szegediné Énekes Emőke, Torma Ágnes, Vargáné Pálkás Erzsébet, Edző: Déri Rezső.
A torna legjobb játékosának járó tiszteletdíjat Pekete Béláné (Újpesti Dózsa) kapta.

Labdarúgás szerdán

Berettyóújfalu:

Magyar-román (ifjúsági)

A nemzetközi sportnap-tárbán levő Magyarország—Románia ifjúsági válogatott labdarúgó-mérkőzést november 14-én, szerdán 12.30 órai kezdettel bonyolítják le Berettyóújfaluban. A két nemzet válogatottjában ezúttal a 16 éves aluli fiatalok szerepelhetnek. A nemzetközi viadalon a Pádár, Aczél, Tóth játékvezetői hármasműködik közre. A korai kezdés folytán azok is megnézhetik e mérkőzést, akik a magyar—lengyel olimpiai visszavágót kívánják megtekinteni az 5 órákor kezdődő televízióközvetítésben.

Debrecen:

D. Kinizsi—Bp. Honvéd

A két egyesület között kialakult jó kapcsolat jegyében fogadta el az NB I-es labdarúgócsapat az NB II-ben szereplő D. Kinizsi meghívását, s szerdán délután Debrecenben barátságos mérkőzést vív a vendéglátókkal. A találkozó 13.30 órákor kezdődik a

SAKK

Bp. Spartacus—DUSE 9,5:3,5 (1)

A sakk OB I. utolsó előtti fordulójában a DUSE Debrecenben játszott bajnoki mérkőzést a táblázat második helyén álló Bp. Spartacus ellen. A találkozó nemzetközi nagymestereket és nemzetközi mestereket felvonultató fővárosi együttes győzelme pillanatig sem volt vitás, a Filip mester nélkül kiálló főiskolások teljesítménye így jónak mondható. A debreceni együttesből Siklósi és Domokos győzött, Bánfalvi (Faragó nk. nagymester ellen), Jánoska, Mihalkó döntetlent ért el. Dr. Kovács, Forgács, Bíró, Kámán, Boguszlavszkij, Deák, ifj. Kántor, Kovács I. vereséget szenvedett. Pálffy dr. játszmája döntetlen színezetű állásban függőben maradt.

Asztalos SE—D. Spartacus 6,5:5,5 (2).
Debrecenben lejátszott OB II-es sakkcsapatmérkőzés. A D. Spartacusból Balogh S., Halász, Pál győzött, Szilágyi,

Aranyász, Lindi, Sőreghy döntetlent ért el, Tóth J., Pasku, Sztáray, Nagy L. vereséget szenvedett, Kovács L. és Benczik játszmája függőben maradt, mindkét állás döntetlen színezetű.

Alicantében a női egyéni sakkvilágbajnokság zónaközi döntőjének spanyolországi csoportjában lejátszották az utolsó előtti fordulót. Az élmezőny eredménye: Ivánka—Ahmilovszkaja (szovjet) 0:1, Lemacsó (bolgár)—Gurjeli (szovjet) 1:0, Prokopovics (jugoszláv)—Litvinszkaja (szovjet) 0:1.

Az élmezőny állása az utolsó forduló előtt: Ahmilovszkaja és Lemacsó 13-13, Litvinszkaja 11,5, Gurjeli 11, Ivánka 9 p.

Az utolsó forduló párosítása az élmezőnyben: Ahmilovszkaja—Lemacsó, Litvinszkaja—Ivánka, Gurjeli—Garcia (spanyol). (MTI)

Hazaérkezett a D. Dózsa

Hazaérkezett Debrecenbe tíznapos NSZK-beli túrájáról a D. Dózsa NB I-es férfi kézilabdacsapata. A belügyi sportolók hat mérkőzést játszottak a Német Szövetségi Köztársaságban, a mérlegük: három győzelem, egy döntetlen és két vereség. A vendéglátó TuS Spenge ellen 22-18 arányú győzelem után a visszavágón 30-30-as döntetlen született, a Herzebrock együttesét 25-23, a Hammeln csapatát 36-24 arányban győzték le a debreceniek. A Bundesligában szereplő Brentenól 24-22, az OSC Dortmund kézilabdázóitól 25-21 arányú vereséget szenvedett a D. Dózsa.

Mint Benyáts Balázs edző elmondotta, a túra jól szolgálta a debreceniek előkészületeit a KEK küzdelmeire. A torna során Szabó, dr. Sütvöltös, Sárközy, Takács, valamint a kiemelkedően gőlerős formában játszó Varga szerepelt az átlagosnál jobban. A Kupagyőztesek Európa Kupájában érdekelt debreceni gárda hazai környezetben, november 19-től pedig a mátraházi edzőtáborban folytatja felkészülését a Dijon elleni összecsapásokra. Az első mérkőzést a francia városban rendezik december 1-én, 21 órai kezdettel.

SOROKBAN

Barátságos férfi kézilabda-mérkőzésen: Románia—Svájc 21-11 és 23-19. Brassóban és Bukarestben, mindkét találkozón a debreceni dr. Fulöp György és játéktársai, Szendrői bíráskodott.

Verelessen jutott tovább a világlabda KEK négyes döntőjébe a Ferencváros együttese. A további résztvevők: Barcelona (spanyol), De Robben (holland) és Posk Split (jugoszláv). A döntőre a magyar fővárosban kerül sor november 30. és december 2. között.

Budapesten rendezték a II. országos mini röplabdatornát. A 62 leánycsapat vetélkedőjén a NIM győzött, a második helyen a Debreceni Sportiskola végzett.

Befejeződött a súlyemelő világbajnokság. Magyarország egy arany-, négy ezüst- és két bronzéremmel az éremtáblázat ötödik helyén végzett a Szovjetunió, Bulgária, Lengyelország és Kuba mögött.

A magyar nemzetközi asztalitenisz-bajnokság győztesei. Férfiak: Klampár Tibor, Páros: Dvořák, Pánsky (csehszlovák). Nők: Perkućin (jugoszláv), Páros: Uhlíková, Hracová (csehszlovák), Vegyespáros: Szilpancsics, Palatinus (jugoszláv).

Az olasz labdarúgó-bajnokság kilencedik fordulójában a KK-ban szereplő Udinese 1-0 arányú vereséget szenvedett Nápolyban, s pillanatnyilag a 11. helyen áll.

Svédországba, a Világ Kupára utazott a magyar férfi kézilabdaválogatott. A névsor: Bartalos B., Jegenyész, Verőci — Gubányi, Kenyeres, Kovács P., Szilágyi, Kontra, Nád, Óri, Lele, Oláh B. és Pál. Az ellenfelek: Szovjetunió, Jugoszlávia és Dánia.

Az országos cselgáncsbajnokságon a 65 kg-os súlycsoportban Hanufer Viktor, a D. Dózsa versenyzője bronzérmet nyert.

Az NSZK labdarúgó-bajnokságában a Kaiserslautern hazai pályán 1-0 arányú vereséget szenvedett a Frakturt csapatától. A díjgyőzelem UEFA-kupa-ellenfele 12 forduló után 11 ponttal a kilencedik helyen áll.

Délibáb SE néven új sportegyesület alakult Hajdúszoboszlón. A Hajdú megyei Vendéglátó Vállalat szoboszlói kirendelt-ségeinek felévező dolgozója asztalitenisz, labdarúgás, női kézilabda és teke sportágban versenyezhet a jövőben.

A túlburgi nemzetközi sakkversenyen Portisch Lajos sötét bábokot vezetve győzött a szovjet Szmiszlov ellen, a Sax—Hübner (NSZK-beli) mérkőzés függőben maradt.

Emerson Fittipaldi, a 32 éves volt Formula-1-es brazil világbajnok kijelentette, hogy végérvényesen befejezi aktív pályafutását, utódjának Nelson Biquet-t tartja, aki minden olyan képességgel rendelkezik, hogy átvegye örökét.

TOTÓ

A Sportfogadási és Lottóigazgatóság tájékoztatása szerint a 45. játékhetén nem akadt 13 és 13 plusz 1 találatos szelvény. A 12 találatos szelvények egyenként 83 181 forintot érnek. A 11 találatosakra 2016, a 10 találatosokra 305 forintot fizetnek. A telitalálatos szelvény: 1,2,1, x,x,1, 1,1,1, 2,1,1,x, x.

Új elnök a hajdúnánási Dózsa Tsz-ben

Elnökválasztó közgyűlést tartottak szombaton a hajdúnánási Dózsa Termelőszövetkezetben. **Jalkóczy György**, aki munkásként került üzembe a termelőszövetkezet élére két évvel ezelőtt, a Dózsa Tsz-ben az elnöki tisztséget és most nyugdíjba vonul.

Ebből az alkalomból a Termelőszövetkezetek Országos Tanácsa Kiváló Szövetkezeti Munkáért kitüntetésben részesítette, amit a közgyűlésen **Fazekas Károly**, a tsz-szövetség titkára adott át.

A tagság **Juhász Istvánt**, a termelőszövetkezet elnökhelyettesét és főkönyvelőjét választotta meg a Dózsa Tsz elnökévé.

Hogyan előzzük meg az idült torokgyulladást?

Ezekben a hetekben — mint máskor is az őszi időszakban — a körzeti és a szakorvosi rendelőket mind több olyan beteg keresi fel, aki arról panaszkodik, hogy torkában kaparászt vagy idegen testet, esetleg száraz nyálcsomót érez, amelyet sem köhögéssel, sem krakózással nem tud eltávolítani. Szakorvosok elmondják az MTI munkatársának, hogy a betegek fájást vagy szorítást is érezhetnek, amit különböző módon észlelnek. Egyes betegek már több orvost is felkerestek, s mindíg kaptak valamilyen orvosságot, de panaszaik továbbra is megmaradtak.

Bármennyire kellemetlenek is ezek a panaszok, a betegség — az orvos véleménye szerint — nem különösebben veszélyes, mivel azonban az elhalt mirigysejteket nem lehet pótolni, ez a helyzet a végén állandósul. Az ilyen betegeket leginkább a ráktól való félelem űzi az egyik orvostól a másikig. Az orvosoknak viszont sokszor nincs idejük a betegség lényegét elmagyarázni nekik. Mindenestre hasznos tudni, hogy a ráktól való félelem ebben az esetben teljesen alaptalan!

A gyógykezelés lényege az elhalt nyálmirigyek váladékának pótlására irányul. Ezt különböző nyálkás anyagokkal lehet elérni, amelyek a sérült nyálkahártyán megakadva a szennyezett levegő okozta ártalomtól óvják azt. Ilyen szerepe van a mályvagyökérteának, amelyet öblögetéssel juttatnak a nyálkahártyára. Ugyanezt a célt szolgálja a kámforos parafinolaj, amelyet az orron át kell becsöpögtetni. Igen jó hatása a kamillatea is. A dohányzás ebben az esetben különösen káros. Az antibiotikumok használata fölösleges és értelmetlen, mert a betegséget nem fertőzés idézi elő. (MTI)

KÖPÉMESÉK. Ezzel a címmel tart előadást az Arany Bika Szálló Bartók Termében az Állami Bábszínház ma délelőtt 10 és délután 2 órai kezdettel.

Olvastam, hogy...

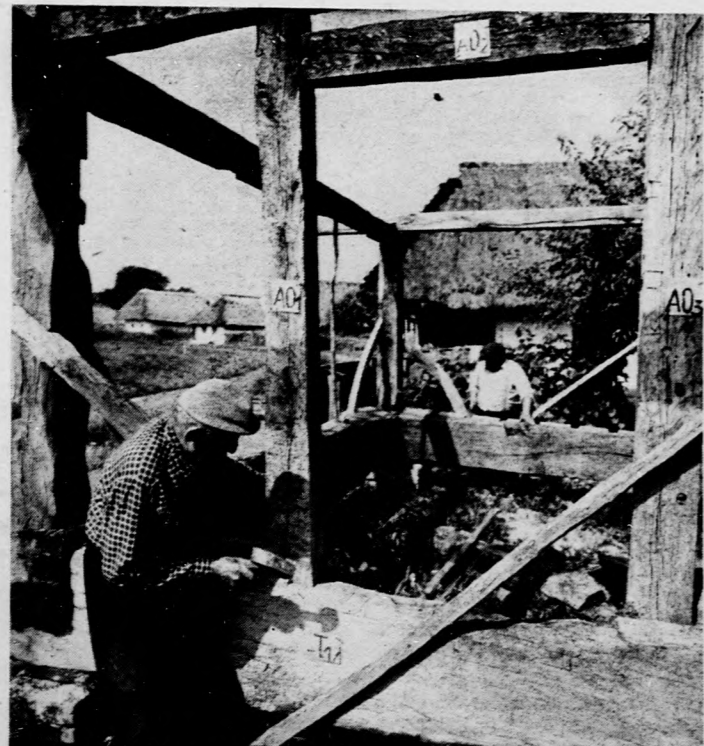
Nemrég olvastam egy hirdetésben, hogy (itt egy gyár neve; nem akarom leírni) „azonnali belépéssel felvezet anyagmozgató segédmunkásokat, műszakos takarítókat. Ne jelentkezzenek azok, akik egy éven belül a harmadik munkahelyüket létesítik, vagy kilépett bejegyzésük van.”

Értem. Sőt! Egyetértek. Akiknek kilépett bejegyzésük van, azok ne is jelentkezzenek. Meg olyanokra sincs szükség, akik nyakra-főre „létesítik” a munkahelyeket. Mert munkahely így is van nálunk elég. Csak munkás nincs. Egyesek meg — se szó, se beszéd — csak „létesítik” a munkahelyeket, és munkást nem létesítenek hozzá. Vagy nem erről van szó?

J. S.

Bővül a vasi falumúzeum

A szombathelyi Vasi Múzeumfalú újabb épülettel gazdagodik. A Vasvár melletti Sárkányfalú szétbontott parasztházat eredeti formában építik fel a falumúzeumban. Képünkön: Összeállítják az épület számozott gerendáit (MTI-fotó: Rózsás Sándor felvétele — KS)

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ — A Magyar Szociálista Munkáspárti Hajdú-Bihar megyei Bizottságának lapja — Főszerkesztő: dr. Bényei József — Főszerkesztő-helyettes: Boda István, Szerkesztőség: Debrecen, Tóthfalusi tér 10. 4021 — Telefon: 12-144, nyomdai ügyelet: 16-095 — Kiadja a Hajdú megyei Lapkiadó Vállalat, Debrecen, Tóthfalusi tér 10. Postacím: Debrecen, Postafiók 72, 4001 — Telefon: 12-144. Feloldás kiadó: dr. Szabó Imréné — Terjeszti a Magyar Posta — Előfizethető a hírlapkiadópostahivataloknál és kézbesítőknél — Előfizetési díj egy hónapra 30 forint, negyedévre 90 forint, egy évre 360 forint. — Index 25 027 — ISSN 0133-1051 — Alföldi Nyomda Debrecen — Fapostás vezető: Benkő István.

FOTÓKIÁLLÍTÁS

A Tiszántúli Áramszolgáltató Vállalat fotóköré november 7-e tiszteletére kiállítással egybekötött fotóversenyt rendezett. A beérkezett 118 fényképből 82-t kiállítottak, amelyeket az érdeklődők a vállalat Kossuth utca 41. szám alatti termében november 25-ig tekinthetnek meg. Az első díjat Széles Lajos beküldött kollekciója kapta, melyek közül a Hárlózatépítés című képet közöljük.

Vetélkedők, figyelem!

A Korunk Valósága országos vetélkedő megyei döntőjébe jutó szocialista brigádok figyelmét felhívjuk a rendező szervek, hogy a „Jogi és állampolgári ismeretek” című kötelező rádióműsor-sorozat tematikája elter a mozgalom programfüzetében előzetesen közöltek. A debreceni Kőlcsey Ferenc Művelődési Központ média-tárában (Hunyadi utca 1-3.) a sorozat alábbi anyagai kölcsönözhetőek orszós magnószalagon: Az állam felépítése és igazgatása; A társadalom és a jog; A Polgári Törvénykönyv és az állampolgár; Az állampolgár

vagyonai viszonyai; A dolgozó és a munkahely; A dolgozó és a munkatársai; Az anyagi és felelősi felelősség; Munkautgyi viták I—II., a házasságkötés, a házasság felbontása, gyermekelhelyezés; Az alkohol és a jog. Ezekből az anyagokból a brigádok három témát kötelezően választani és feldolgozni. A rendezők kérik a szocialista brigádok tagjait, hogy az üzemi ügyintézőkön keresztül közöljék a választott műsorok címét a Kőlcsey Ferenc Művelődési Központ ügyintézőjével, Szabó Imrével, november 15-ig.

Madárvendégek a Hortobágyon

Egymás után érkeznek a Hortobágyi Nemzeti Park nagy tranzit madárszállójába az északi vidékeken élő madarak, ami egyértelműen jelzi, hogy hidegebb napok következnek. A tollúknak északra fekvő tájakon sokkal zordabb már az időjárás, emiatt indultak útnak, melegebb déli tájakra a különböző madarak.

Finta István felügyelő elmondta, hogy a mostani átvonulás valamivel — 10-14 nappal — később kezdődött, mint a korábbi esztendőben. Még most is csak kisebb csapatokban láthatók a ritka, ideiglenesen a Hortobágyi Nemzeti Parkban tányát ütő vendégek. Az előző megjelenése után a következő napokban már a tö-

meges átvonulással számolnánk. A hortobágyi vizeken keresnek már táplálékot az északra vonult libák, a pusztai távoli részein megjelentek a réti sasok, törpe sólymok, kékes réti héják, gatyás ölyvek.

A Hortobágy állandó lakói is érezték a tél, a hideg közeledtét, elhagyták a pusztát, déli, melegebb tájakra vándoroltak néhány hónapos időtartamra.

EGÉSZSÉGNEVELÉSI NAPOK. Hajdúsámszonban november 13—22. között rendezik meg az egészségnevelési napokat. A programban előadások és kiállítások szerepelnek.

HÍREK

1979. november 13., kedd

Szilvia napja

A Nap kél 6.45 órakor — nyugszik 16.11 órakor

VÁRHATÓ IDŐJÁRÁS kedd estig: Nyugat felől lassan felszakadozó felhőzet, majd változóan felhős idő. Időnként még gyenge eső, havas eső, hószállingózás. A Dunántúlon még élénk észak-szél mérséklődik és délnyugatra fordul. Hajnalban sokfelé köd. A legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet nyugaton: mínusz 1, mínusz 6. Keleten mínusz 1, plusz 4. A legmagasabb nappali hőmérséklet kedden 4 és 9 fok között. (MTI)

DEBRECENI KALEIDOSZKÓP. A Kőlcsey Ferenc Művelődési Központ konferenciatermében november 15-én délután 3 órakor a debreceni színház történetéről hangzik el előadás.

GRAFIKAI KIÁLLÍTÁS. A Debreceni Agrártudományi Egyetem közművelődési bizottsága az egyetem aulájában rendezte meg **Bálványos Huba Munkácsy-díjas grafikusművész kiállítását.** A kiállítást november 14-én nyitják meg.

LAKÁSEPÍTÉS A SZOVJETUNIOBAN. A szovjet városokban jelenleg tizenegyszáz több lakás van, mint 1913-ban volt és alapterületük körülbelül 2 milliárd négyzetméter. Az utóbbi három évtized tervidőszakában évente két-két és negyedik millió lakást építettek a Szovjetunióban, az elmúlt öt év alatt pedig 54 millió ember lakásvizonyait javultak meg.

TÖBB A FÉRFI, MINT A NŐ. Lengyelországban a lakosság 52,2 százaléka 29 évesnél fiatalabb. Ebben a korcsoportban a lakosság 51 százaléka férfi. A fiatal nőknek tehát nincs okuk panaszra. Nemcsak a férjhezmenésre van esélyük, hanem arra is, hogy ha özvegyek lesznek vagy elválnak, ismét férjhez mehetnek valamelyik agglógyéhez! A helyzet tehát megfordult. A magányosság most inkább a férfiakat fenyegeti.

A FELHŐ SÚLYA. Szovjet meteorológusok kidolgoztak egy módszert, amelynek segítségével meghatározható a gomolyfelhő súlya. Megállapították, hogy egy átlagos nagyságú felhő 30—35 ezer tonna vizet tartalmaz. A felhő súlyának meghatározása lehetővé teszi, hogy felbecsüljék a várható eső mennyiségét és azt, hogy a hegyi patakok vize mennyire fog megáradni.

ÉVFORDULÓNAPTÁR

Százhuszonöt évvel ezelőtt, 1854. november 13-án született az oroszországi Milánóban és 79 éves korában, 1933-ban halt meg ugyanitt Luca Beltrami olasz építész és művészeti író, a modern olasz építészet jelentős alakja.

Már kisdíjak korában feltámadt az érdeklődése a művészetek iránt, s középiskolában figyelemre méltó művészeti cikkeket írt. Egyetemi tanulmányai során is művészettörténettel és építészettel foglalkozott. Fiatalkor a milánói akadémia építészprofesszora, 1891-től pedig a lombard emléki felügyelőség igazgatója lett. Kiváló építőművész volt; jelentősebb művei: a Corriere della Sera című lap székháza, az Olasz Kereskedelmi Bank épülete, az új vatikáni káptalár stb.

Rendkívül jelentős restaurátori tevékenysége; ezt többek között Milánóban és Páduában folytatta. Számos művészettörténeti tanulmánya jelent meg olasz és külföldi lapokban a milánói templomokról, Leonardo da Vinciről, s több más nagy olasz mesterről.

AZ ÜGYELETES HÍRSZERKESZTŐ

Iván Gizella

Telefon: 12-144.

GYÜMÖLCSFAVÁSÁR. Országsszerte megkezdődött a gyümölcsfa- és dísznövényvásár; kinyitották a szaporítóanyag-lerakatokat és üzleteket. Több mint 5 millió gyümölcsfacsemete és 14 millió szőlőtőlvány várja a vevőket.

SZOVJET IRODALOM. A jelenkor szovjet irodalma és annak szerepe a személység formálásában címmel tart előadást R. A. Szaraf, a filozófiai tudományok kandidátusa, a Tallini Állami Konzervatórium docense november 15-én délután 2 órakor a hajdúnánási művelődési központban.

BAJBAN A BAJOR SÖR. Az NSZK az egy lakosra jutó fogyasztás tekintetében a világ legnagyobb sörivő országa. Az utóbbi években azonban a lakosság érdeklődése egyre gyakrabban fordul a bor felé. A sörfogyasztás csökkenése rendkívül éles konkurenciaharcot eredményezett, az utóbbi két év alatt körülbelül 100 kis sörgyárat csuktak be az NSZK-ban.

BREZSNYEV KÖNYVE SPANYOLUL. Az Ediciones de Cultura Popular mexikói kiadó a kenyér és az acél emberei címmel spanyol nyelven megjelentette Leonyd Bresnyev három írását: A kis földet, az Újjászületést és a Szűzföldet.

KÖZLEMÉNYEK

A TITÁSZ V. hajdúbüszörvényi kirendeltsége értesíti a lakosságot, hogy a Hajdúbüszörvényi Szabadság u. 37. számú, Koltovsár utca 36. szám, Külső-debreceni út, Losonczy út sarkon, valamint Józsa, Verseny u.—Sillye Gábor utca sarkon és Józsa, Béke u. 6. szám előtt megrendezett kifestésűségű „R” rendezvényt az 1979. november 15-én feszültség alá helyezi. A fenti időponttól a vezetői értesítés életveszélyes és tilos! (x)

Aramszűnet lesz november 16-án 8.00—15.00 óráig a Zöld Sándor utcán. (x)

A TITÁSZ V. üzemigazgatósága értesíti a lakosságot, hogy Debrecenben, a Bolyai u. páros oldalán a Poroslay utól a Thomas Mann utcáig épített vb-közelítési oszlopokat és a hozzá tartozó szerelvényeket, valamint ugyanitt épített 1 kv-os erőátviteli kábeleket a hozzátartozó csatlakozó szerelvényeket 1979. november 13-án feszültség alá helyezi. A fenti létesítmények ezen idő utáni érintése életveszélyes, ezért szigorúan tilos! (x)

A KFSZ Felszíni Vízű 1979. november 13. és 19. között vezetékeskötési munkák miatt üzemszűnetet tart. A teljes üzemszűnet ideje alatt a rétegvíztermelő telepeink kapacitásának maximális igénybevételét fogjuk a város vízellátását biztosítani. A maximális igénybevétel miatt a csúsfogyasztási időszakban a felsőbb szinteken nyomásingadozással kell számolni. Felhívjuk fogyasztóink figyelmét, hogy a víznomással üzemelő berendezéseiket az üzemszűnet ideje alatt csak állandó felügyelet, illetve ellenőrzés mellett üzemeltessék. Kérjük a lakosságot, az intézményeket és az üzemekeket, hogy megértéssel és takarékos vízfogyasztással segítsék munkánkat. Debreceni Vízű és Gyógyfürdő Vállalat. (x)

XXXVI. ÉVFOLYAM

266. SZÁM

ÁRA: 1,20 FORINT

1979. XI. 14.,

SZERDA

A MAGYAR SZOCI

Építő katonák

Gyakran látjuk őket vasúti töltéseken, építőautópályák, gyárak, más létesítmények mellett. Vagy gépet kezelnek vagy csakány, lapát van kezükben. Csak a katonaruha jelzi, hogy különleges munkások ők, katonák, akik magukévá tették a „védem — építem” jelszót, s ennek szellemében dolgoznak és élnek.

Másfél évtizeddel ezelőtt hozták létre a Magyar Néphadseregben az építő-műszaki alakulatot. Azóta összesen 33 millió forint új értéket kaptak. Felépítettek többek között 1380 kilométer vasútvonalat, korszerűtettek 98 vasúti csomópontot, építettek 810 kilométer közutat és 142 kilométer műtárgyat. Lefektetett 1776 kilométer postai és belső, részt vettek 11 vegyi kohászati és fémüzem, első atomreaktor, 5 hőerőmű, 24 lakótelep, 5 mentmű, 6 építőipari ruházás, 5 papírgyár, szociális-kommunális létesítmény építésében, létesítésében. Jelenleg is munkahelyen dolgoznak.

A számok lenyűgözőek. Könnyű belátni, hogy olyan segítséget adtak magyar népgazdaság feladatainak megoldásában, amilyet nemigen lehet volna pótolni. Nagyon egyszerűen csak új, s így aktív munkaerőt jelennek, hanem szakmailag politikailag jól irányított közösséget, amely a végzett munka mellett munkakerészlésben, munkaintenzitásában is példamutató.

Bizonyítja ezt az, hogy ezeknél az építőműszaki alakulatok évente mintegy 1500-1600 új építőmunkást, a másfél évtized alatt pedig 18 ezren fejezték ki, és fejezik be az általános iskolát. A 15 év alatt és fél ezer katona szerzett ezeken az alakulatokon szakmunkás-bizonyítványt. Ez azt jelenti, hogy leszerelésük után magasabb szakmai és általános műveltséggel, képzettséggel tudnak bekapcsolni az építőmunkába.

Ha hozzátesszük a fentihez, hogy szabadidőjükben társadalmi munkában ezek a katonák is részt vesznek, például 112 iskola, 45 gyereket nevelő klub, 35 ifjúsági klub, sport- és egyéb KISZ-létesítmény, valamint 19 MHSZ-objektum építésében, felújításában; tatarozásában is részt vesznek, világosan látszik, hogy valódi közösséget alkotnak. A társadalmi munkaalkotók értéke meghaladja a 40 millió forintot.

Ha tehát a vasúti töltések, épülő utak, gyárak, egyéb létesítmények mellett katonaruhás fiatalokat látunk dolgozni, és is jussanak eszünkbe.